ಏಕತ್ವವೀತರ್ಕ ಅವೀಚಾರ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ : ಉಪರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಸಮಸ್ತ ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಉರಿಸಿ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನು ಅನಂತ ಗುಣಿತ ವಿಶುದ್ಧತೆಯೊಡನೆ ಯೋಗ ವಿಶೇಷದ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಾವರಣದ ಸಹಾಯಕವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಬಂಧವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತ-ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತ ಜತೆಗೆ ಕ್ಷಯಮಾಡುತ್ತ, ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತ, ಅರ್ಥ ವ್ಯಂಜನ ಯೋಗದ ಬದಲಾಗುವಿಕೆಯು ದೂರವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವಿಚಲಿತ ಮಾಡಿ, ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ಷೀಣ ಮಾಡಿ, ವೈಢೂರ್ಯ ಮಣಿಯ ಸಮಾನ ನಿರ್ಲೇಪವಾಗಿ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಪುನಃ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಏಕತ್ವ ವಿತರ್ಕಧ್ಯಾನದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತಿಪಾತಿ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ : ಈ ಪ್ರಕಾರ ಏಕತ್ವ ವಿತರ್ಕ ಧ್ಯಾನರೂಪ ಅಗ್ನಿಯ ಮೂಲಕ ಯಾರು ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳ ರೂಪದ ಸೌದೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಕೇವಲಜ್ಞಾನರೂಪದ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲಗಳು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ, ಮೇಘ ಸಮೂಹವು ದೂರವಾದ ಮೇಲೆ ಹೊರಟ ಸೂರ್ಯನ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದೈದೀಪ್ಯಮಾನ ಭಗವಾನ ತೀರ್ಥಂಕರ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯ ಕೇವಲೀ ಮೂರು ಲೋಕದ ಈಶ್ವರ, ಇಂದ್ರ-ಧರಣೇಂದ್ರರುಗಳಿಂದ ವಂದನೀಯ ಪೂಜನೀಯರಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯಿಂದ ದೇಶೋನಕೋಟಿ ಪೂರ್ವ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವಾಗ ಆಯುವು ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಬಾಕಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಆಗ ಕೇವಲೀ ಭಗವಂತರು ವೇದನೀಯ, ನಾಮ, ಗೋತ್ರ ಕರ್ಮದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕೂಡ ಆಯುಕರ್ಮದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬರಾಬರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾಗಲಂತೂ ಸಮಸ್ತ ಮನೋಯೋಗ ವಚನಯೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು **ಬಾದರ ಕಾಯಯೋಗವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾಯಯೋಗದ ಅವಲಂಬನೆ ಪಡೆದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತಿಪಾತಿ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.** ಆದರೆ ಆಯುವು ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರ ಶೇಷ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ವೇದನೀಯ, ನಾಮ, ಗೋತ್ರ ಕರ್ಮಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಯೋಗ ಕೇವಲಿಗಳು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ರಜವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸ್ವಭಾವದವರಿರುವುದರಿಂದ **ದಂಡ, ಕಪಾಟ, ಪ್ರತರ, ಲೋಕಪೂರಣ ಸಮುದ್ಘಾತದ ಮೂಲಕ** ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಮಾನ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣರಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾಯಯೋಗ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರತಿಪಾತಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ (ವ್ಯುಪರತ) ಕ್ರಿಯಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ : ಅದರ ನಂತರ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾ ನಿವೃತ್ತಿಧ್ಯಾನ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಎಂದರೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದ ಬರ-ಹೋಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಕಾಯ-ವಚನ-ಮನದ ಯೋಗರೂಪ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಚಲನ-ವಲನರೂಪ ಕ್ರಿಯೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಧ್ಯಾನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನ ಕ್ರಿಯಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಧ್ಯಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಸಮಸ್ತ ಬಂಧದ ಕಾರಣವಾದ ಸಮಸ್ತ ಆಸ್ರವದ ನಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ; ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅಯೋಗ ಕೇವಲೀ ಭಗವಂತರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖಗಳ ಸಂಯೋಗವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಥಾಖ್ಯಾತ ಚಾರಿತ್ರ, ಜ್ಞಾನ, ದರ್ಶನಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಯಾರು ಧ್ಯಾನ ರೂಪದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕರ್ಮಮಲಕಲಂಕ ಬಂಧವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸುವರ್ಣದ ಸಮಾನ ಆ ಅಯೋಗ ಕೇವಲೀ ಭಗವಂತರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಧ್ಯಾನದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿ, ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಪದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಸಮಾಪ್ತ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ತಪ ಭಾವನೆಯ ವರ್ಣನೆಯಾಯಿತು.

ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಂತ ಭಾವನೆಯ ಹಾಗೂ ಸಮಯಸಾರ ಭಾವನೆಯ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಈಗ ಆಯು-ಕಾಯದ ಶಿಥಿಲತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃಗಳ ಕಥನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ಮೂಲ ಗ್ರಂಥದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶ್ರಾವಕರ ಹನ್ನೆರಡು ವ್ರತಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನಂತೂ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು. ಅಂತಿಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖದ ಹೊರತಾಗಿ ವ್ರತಗಳು ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ವ್ರತಗಳ ರೂಪದ ಸ್ವರ್ಣ ಮಂದಿರವನ್ನಂತೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿಯಾಯಿತು, ಈಗ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಲ್ಲೇಖನ ರೂಪದ ರತ್ನಮಯವಾದ ಕಳಸವನ್ನು ಏರಿಸುವುದಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸಲ್ಲೇಖನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯದೇವ ವಿರಚಿತ ರತ್ನಕರಂಡ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರದ
ಪಂ. ಸದಾಸುಖಜೀಯವರು ಬರೆದ ಭಾಷಾ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ
ಭಾವನಾ ಅಧಿಕಾರವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

೭

ಸಲ್ಲೇಖನ ಅಧಿಕಾರ

ಮೊದಲು ಸಲ್ಲೇಖನದ ಸಮಯದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಉಪಸರ್ಗೇ ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇ ಜರಸಿ ರುಜಾಯಾಂ ಚ ನಿಃಪ್ರತೀಕಾರೇ ।
ಧರ್ಮಾಯ ತನುವಿಮೋಚನಮಾಹುಃ ಸಲ್ಲೇಖನಾಮಾರ್ಯಾಃ ॥೧೨೨॥

ಅರ್ಥ : ಪರಿಹಾರವು ಕಂಡು ಬಾರದಂಥ ನಾಶದ ಉಪಾಯವು ಕಂಡು ಬಾರದಂಥ ಉಪಸರ್ಗವಾದ ಮೇಲೆ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ರೋಗವಾಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವ ಶರೀರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಗಣಧರ ದೇವರು ಸಲ್ಲೇಖನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : ದೇಹದಲ್ಲಿರುವುದು, ಮತ್ತು ದೇಹದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಂತೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಇದೆ; ಮನುಷ್ಯತನ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಸಾರ್ಥಕವಿವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ, ಈಗ ಧರ್ಮವು ಉಳಿಯಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ದೇಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಲ್ಲೇಖನವಿದೆ.

ಯಾವನೋ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವೈರಿ, ಅಸುರ-ಪಿಶಾಚ ಮೊದಲಾದ ದೇವಗಳು ಬಂದು ಉಪಸರ್ಗ ಮಾಡಿದರೆ; ದುಷ್ಟ ವೈರಿ, ಭಿಲ್ಲ, ಮ್ಲೇಚ್ಛ, ಸಿಂಹ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ಗಜ, ಸರ್ಪ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟ ತಿರ್ಯಂಚ ಕೃತ ಉಪಸರ್ಗವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ; ಪ್ರಾಣಗಳ ನಾಶ ಮಾಡುವಂಥ ಭೂಕಂಪ, ಬಿರುಬಿಸಿಲು, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಬಿರುಮಳೆ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ಅಗ್ನಿ, ಪಾಷಾಣ, ಜಲ ಮೊದಲಾದುವಿಂದಾದ ಉಪಸರ್ಗವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ದುಷ್ಟ ಕುಟುಂಬದ ಬಂಧು ಮೊದಲಾದವರ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅಥವಾ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಪ್ರಬಲತೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಉದರ ಪೋಷಣೆಯ ಲೋಭದಿಂದ ಚಾರಿತ್ರ (ಧರ್ಮ) ದ ನಾಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯಮಶೀಲನಾಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ದುಷ್ಟ ದೊರೆ, ದೊರೆಯ ಮಂತ್ರಿ ಇವರುಗಳಿಂದಾದ ಉಪಸರ್ಗವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ನಿರ್ಜನವಾದ ವನದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ತೋರದಿದ್ದರೆ, ಮಾರ್ಗವು ದೊರಕದಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯಗಳು ದೊರಕುವುದು ನಿಂತು ಹೋಗುವಂಥ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ; ಸಮಸ್ತ ದೇಹವನ್ನು ಜೀರ್ಣ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಂಥ, ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಂಥ, ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿ ಹೋಗುವಂಥ, ಕೈ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಶಿಥಿಲಗೊಳಿಸಿ ಅಸಮರ್ಥ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವಂಥ ಜರೆ (ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆ) ಯು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಿದೆ.

ಅಸಾಧ್ಯ ರೋಗವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಪ್ರಬಲ ಜ್ವರ, ಭೇದಿ, ಶ್ವಾಸ, ದಮ್ಮು, ಕಫದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು, ವಾತ-ಪಿತ್ತಗಳ ಪ್ರಬಲತೆಯಾಗುವುದು, ಅಗ್ನಿಯ ಮಂದತೆಯಿಂದ ಕ್ಷುಧೆಯು ಕುಗ್ಗುವುದು, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಜಲೋದರ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಕಾರದ ಪ್ರಬಲತೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಮತ್ತು ದಿವಸ-ದಿವಸವೂ ರೋಗಗಳ

ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು, ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಸಲ್ಲೇಖನ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದೇ ಉಚಿತವಿದೆ.

ಇವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮರಣದ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ದೇಹ, ಗೃಹ, ಕುಟುಂಬ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಆಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ದೇಹವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಆದರೆ ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರಗಳು ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವವಿದ್ದು ಅವು ನಷ್ಟವಾಗದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ದೇಹವಂತೂ ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ದೇವ, ದಾನವ, ಮಣಿ, ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ, ಔಷಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳಾವವೂ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂಥವುಗಳಲ್ಲ.

ದೇಹವನ್ನಂತೂ ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಈ ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮವು ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದುರ್ಲಭವಿದೆ. ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂಥ ಈ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು ಪರಲೋಕದವರೆಗೆ ಮಲಿನವಾಗದಿರಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ, ದೇಹದ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಪಂಡಿತ ಮರಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈಗ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಅಂತಃಕ್ರಿಯಾಧಿಕರಣಂ ತಪಃ ಫಲಂ ಸಕಲದರ್ಶಿನಃ ಸ್ತುವತೇ ।
ತಸ್ಮಾದ್ಯಾವದ್ವಿಭವಂ ಸಮಾಧಿಮರಣೇ ಪ್ರಯತಿತವ್ಯಮ್ ॥೧೨೩॥

ಅರ್ಥ :- ಅಂತಃಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ ಸನ್ಯಾಸಮರಣ, ಅದೇ ಯಾವ ತಪದ ಆಧಾರವಿದೆ, ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದ ಸ್ತುವತೇ ಎಂದರೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಸಕಲದರ್ಶಿಯಾದ ಭಗವಾನ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. **ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಂಥವರಿಗೆ ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸ ಮರಣವಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ತಪಸ್ಸು ನಿಷ್ಫಲವಿದೆ.** ಆದುದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ ಅಷ್ಟು ಸಮಾಧಿಮರಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃಷ್ಟ ಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ರತ, ತಪ, ಸಂಯಮ ಮಾಡುವುದರ ಫಲಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ತಪ ಮಾಡುವುದರ ಫಲವು ದೇವಲೋಕವಿದೆ. ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯು ತಪದ ಫಲದಿಂದ -ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಒಂಭತ್ತನೇ ಗ್ರೈವೇಯಕದಲ್ಲಿ ಅಹಮಿಂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾನ ಋದ್ಧಿ ಸಂಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪದ ಫಲಗಳು ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ನಾರಾಯಣ, ಬಲಭದ್ರ, ರಾಜ್ಯಪದವಿ, ವಿಭವ, ಸಂಪತ್ತು, ರೂಪು, ನಿರೋಗತೆ, ಬಲಾಢ್ಯತೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ್ದಿವೆ. ಅಖಂಡ ಆಜ್ಞೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಋದ್ಧಿ, ವಿಭವ, ಪರಿವಾರ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ತಪದ ಫಲವಿವೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಮರಣ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ದೇವಾದಿಗಳ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿದೆ, ಆದರೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ವಿಧಿಯಿಂದ ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯದೊಡನೆ ಭಯರಹಿತರಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಸರ್ವದರ್ಶಿಯಾದ ಭಗವಂತರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಓರ್ವನು ಕೋಟಿಪೂರ್ವ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮರಣವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇವಲೋಕದ-ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದ

ಸಂಪತ್ತು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಓರ್ವನು ಅನೇಕ ದೂರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಧನ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ನಗರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಮಸ್ತ ಧನವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ದರಿದ್ರನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಪ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅನೇಕ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈಗ ಸಲ್ಲೇಖನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಸ್ನೇಹಂ ವೈರಂ ಸಂಗಂ ಪರಿಗ್ರಹಂ ಚಾಪಹಾಯ ಶುದ್ಧಮನಾಃ ।
ಸ್ವಜನಂ ಪರಿಜನಮಪಿ ಚ ಕ್ಷಾಂತ್ವಾಕ್ಷಮಯೇತ್ರಿಯೈರ್ವಚನೈಃ ॥೧೨೪॥

ಅರ್ಥ : ಸ್ನೇಹ, ವೈರ, ಸಂಗ, ಪರಿಗ್ರಹಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ವಜನ ಹಾಗೂ ಪರಿವಾರದ ಜನರ ಕುರಿತು ಕ್ಷಮಾಭಾವವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತು ತಾನು ಕೂಡ ಸಮಸ್ತ ಪರಿಜನರಿಂದ ಪ್ರಿಯ ಹಿತರೂಪ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಕ್ಷಮಾ ಯಾಚನೆ ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಾವಾರ್ಥ : ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ವೈರಗಳೆರಡರ ಅಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಿಯು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ನಾನಂತೂ ಕರ್ಮದ ವಶನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಕರ್ಮದ ಉದಯದ ಆಧೀನವಾಗಿ ಯಾವ ಬಾಹ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುತ್ರಾದಿಕರು ಈ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಕ ಹಾಗೂ ಅಪಕಾರಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಾಯದ ಉಪಕಾರಕರೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರಲ್ಲಿ ದಾನ-ಸನ್ಮಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವಂಥವುಗಳಿದ್ದವು ಅವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರ ಮೋಹದ ಉದಯದಿಂದ ವೈರಿಗಳೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖವಾಗಿ ಉಳಿದೆನು. ಈಗ ಈ ಪರ್ಯಾಯವು ವಿನಾಶವಾಗುವ ಸಮಯವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಈಗ ನಾನು ಯಾರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಲಿ, ಮತ್ತು ಯಾರೊಡನೆ ವೈರ ಮಾಡಲಿ ?

ನನಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮರುಗಳ ಜತೆ ಸಂಬಂಧವಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಇವರ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಜನರು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಇವರುಗಳ ಶರೀರದ ಚರ್ಮವು ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಂಡು ಬರುವಂಥ ಚರ್ಮದಿಂದಲೇ ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರತೆಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ಚರ್ಮವಂತೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಪರಮಾಣುವು ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದು. ಈಗ ಯಾರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ-ವೈರಭಾವವಿಡುವುದು ?

ಯಾರು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಯಾವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಅಭಿಮಾನವಶವಾಗಿಯೇ ವೈರ ಮಾಡುವಂಥವರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನನ್ನದು ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮೆ ಮಾಡಿರೆಂದು ಕೇಳಬೇಕು, ನಾನು ತಮ್ಮಂಥ ಜನರಿಂದ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ತಮ್ಮಂಥ ಸಜ್ಜನರಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರು ಕ್ಷಮಿಸುವರು ?

ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾವು ಯಾರದಾದರೂ ಧನ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ದುಷ್ಟತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು, ಭೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು ಅದನ್ನು ಈಗ ತಾವು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ; ನಾನು ಪಾಪಿಯಿದ್ದೇನೆ, ದುಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಮೋಸ ವಂಚನೆಯಿಂದ, ಲೋಭದಿಂದ ಕುರುಡನಾಗಿ ನಾನು ದುರಾಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ಈಗ ನಾನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ನಾನು ತಮಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು

ದುಃಖ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಯಾವ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಅದಂತೂ ಈಗ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ, ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ. ಇತ್ಯಾದಿ ಸರಳ ಭಾವದಿಂದ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಮಿತ್ರರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ತಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಇರುವಿರಿ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವಂತೂ ಇದೇ ಪರ್ಯಾಯದ್ದಿದೆ; ತಾವುಗಳು ಈ ದೇಹವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥ ಮಾತಾ-ಪಿತರಿರುವಿರಿ, ಈ ದೇಹದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಮಕ್ಕಳಿರುವಿರಿ; ಈ ದೇಹವನ್ನು ರಮಿಸುವಂಥ ಪತ್ನಿಯಿರುವಿರಿ, ಈ ದೇಹದ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬಂಧು ಜನರಿರುವಿರಿ; ನಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮ ಈ ವಿನಾಶಶೀಲವಾದ ಪರ್ಯಾಯದ ಸಂಬಂಧವು ಇಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ ; ಈ ಪರ್ಯಾಯವಂತೂ ಆಯುಕರ್ಮದ ಆಧೀನವಿದೆ, ಈಗ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವುದು, ಈ ವಿನಾಶಶೀಲದೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಿದೆ. ಈ ದೇಹದೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಇದು ಉಳಿಯುವಂಥದ್ದಿಲ್ಲ; ಇದಂತೂ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹರಡಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದು.

ನನ್ನ ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ, ಅವಿನಾಶಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಅಖಂಡನಿದ್ದಾನೆ, ನನ್ನದು ನಿಜರೂಪವಿದೆ, ನಿಜ ಸ್ವಭಾವದ ವಿನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾವುದರ ಸಂಯೋಗವಾಗಿದೆ ಅದರ ವಿಯೋಗವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗುವುದು. ಯಾವುದು ಅನೇಕ ಪುದ್ಗಲ ಪರಮಾಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಗಿದೆ ಅದರ ವಿನಾಶವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ಆಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿನಾಶಶೀಲ ಅಜ್ಞಾನ, ಜಡಸ್ವರೂಪವಾದ ನನ್ನ ಪುದ್ಗಲ ದೇಹದ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಜ್ಞಾಯಕ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲರಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನ-ದರ್ಶನ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ಘಾತವು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹಗಳಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಉಜ್ವಲತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು, ವೀತರಾಗ ನಿಜಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಆ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈ ಪರ್ಯಾಯ (ಶರೀರ) ವನ್ನಂತೂ ಅನಂತಾನಂತ ಬಾರಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆ. **ನಾನು ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರದ ವಿಪರೀತತೆಯಿಂದ ವಿಷಯಗಳ ಆಧೀನನಾಗಿ ವಿಪರೀತಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನ, ವಿಪರೀತ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.** ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಸ್ತದ ಜ್ಞಾತಾ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಯದೊಳಗೆ ಅಕ್ಷರದ ಅನಂತದಭಾಗ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದು? ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯು ಅಂತರಾಯ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಪೃಥ್ವೀ-ಪಾಷಾಣ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಪವನ, ವನಸ್ಪತಿರೂಪದ ಪಂಚ ಸ್ಥಾವರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುವುದು, ವಿಕಲತ್ರಯವಾಗುವುದು ಇದೆಲ್ಲವು **ಮಿಥ್ಯಾಶ್ರದ್ಧೆ, ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ, ಮಿಥ್ಯಾ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ.**

ಈಗ ಅನಂತಾನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕರ್ಮದ ಕ್ಷಯೋಪಶಮದಿಂದ ವೀತರಾಗಿಗಳ ಸ್ಯಾದ್ವಾದರೂಪದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ನನಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸ್ವರೂಪ, ಪರ-ರೂಪದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲೈ ಸಜ್ಜನನೇ ! ಈಗ ಯಾವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಆತ್ಮನು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯದೊಡನೆ ಈ ದೇಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನು ಅಂಥ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. **ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಸಹಿತ ಅನಂತಾನಂತ ಬಾರಿ ಬಾಲ ಮರಣ ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಪಂಡಿತಮರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಪುನಃ ಮರಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.**

ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಆತ್ಮನು ರಾಗಾದಿಗಳ ವಶನಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದಿಲ್ಲ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ನೇಹ ವೈರ

ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಹಾಗೂ ದೇಹ, ಪರಿಗ್ರಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ರಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಆಲೋಚ್ಯ ಸರ್ವಮೇನಃ ಕೃತಕಾರಿತಮನುಮತಂ ಚ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಮ್ ।
ಆರೋಪಯೇನ್ಮಹಾವ್ರತ-ಮಾಮರಣಸ್ಥಾಯಿ ನಿಃಶೇಷಮ್ ॥೧೨೫॥

ಅರ್ಥ : ತಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಪಾಪ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅನ್ಯರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಮಾಡುವಂಥವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಪಟರಹಿತರಾಗಿ ನಿರ್ದೋಷ ವೀತರಾಗೀ ಜ್ಞಾನೀ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತೆ ಮರಣದವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಮಹಾವ್ರತಗಳ ಆರೋಪಣ ಮಾಡುವುದು, ಎಂದರೆ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವೀತರಾಗೀ ನಿರ್ದೋಷ ಗುರುಗಳ ಸಂಯೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಹೋದರೆ, ತಮ್ಮ ರಾಗ ಮೊದಲಾದ ಕಷಾಯಗಳುಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಪರೀಷಹ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಸಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಸಮರ್ಥವಿದ್ದರೆ, ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳ ಧಾರಕರಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ವೀತರಾಗೀ ಗುರುಗಳ ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ (ಸಿದ್ಧ) ರಿದ್ದರೆ, ದೇಶ-ಕಾಲ-ಸಹಾಯಕರ ಶುದ್ಧ ಸಂಯೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಮಹಾವ್ರತಗಳ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಕ್ತ ಬಾಹ್ಯ-ಅಂತರಂಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಾನ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಅರಹಂತ ಮೊದಲಾದವರಿಂದಲೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು.

ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಪಂಚ ಪಾಪಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮಹಾವ್ರತಿಗಳ ಸಮಾನರಾಗಿ, ರೋಗಾದಿಗಳ ವೇದನೆಯನ್ನು ಭಯ ರಹಿತರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯಪೂರ್ವಕ ಸಹನೆ ಮಾಡುತ್ತ, ದುಃಖರೂಪ ವೇದನೆಯನ್ನು ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸದೆಯೇ ಸಹಿಸಬೇಕು. ಕರ್ಮದ ಉದಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರ, ಸಂಯೋಗ-ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಪರಿಗ್ರಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಉಪಾಧಿಯನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ವಿಕಲ್ಪರಹಿತರಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು.

ಸನ್ಯಾಸದ ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲಂತೂ ಯಾರದಾದರೂ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಋಣಮುಕ್ತರಾಗಬೇಕು. ಯಾರದ್ದಾದರೂ ಧನ, ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನೀತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಅವರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧದ ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸಿ, ತಮ್ಮ ನಿಂದೆ ಗರ್ಹೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉಳಿದ ಧನ, ಪರಿಗ್ರಹದ ಯೋಗ್ಯ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ, ಕೊಟ್ಟು ನಿರಾಕುಲರಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಪತ್ನಿಯ ಭಾಗವನ್ನು ಪತ್ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನ್ನು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ದುಃಖೀ, ದೀನ, ಅನಾಥರ, ವಿಧವೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಹೋದರಿ, ಸೇವಕಿ ಮತ್ತು ಬಂಧು ಮೊದಲಾದವರಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ಧನವಿತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ, ಶರೀರ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಪತ್ನೀ, ಪುತ್ರ, ಗೃಹ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ, ಸಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಶಯ್ಯೆ, ಆಸನ, ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಇವರ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ

ಸಂಬಂಧವು ಆದೆಷ್ಟು ಸಮಯದ್ದಿದೆ ? ಯಾವ ದೇಹದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು, ಆ ದೇಹವನ್ನೇ ನಾವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದ ಮೇಲೆ ದೇಹದ ಸಂಬಂಧಿಕರೊಡನೆ ನಮ್ಮದೆಂತಹ ಮಮತೆಯಿರುವುದು ?

ಈಗ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮನ ಸಂಬಂಧವಂತೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವರೂಪ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್ಚಾರಿತ್ರದೊಡನೆ ಇದೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವಭಾವವಿದೆ. ದೇಹವಂತೂ ಚರ್ಮ, ಮೂಳೆ, ಮಾಂಸ, ರುಧಿರಮಯವಿದೆ, ಕೃತಘ್ನವಿದೆ, ಜಡವಿದೆ. ಅವು ನಮ್ಮವುಗಳಲ್ಲ, ನಾವು ಅವುಗಳವರಲ್ಲ, ದೇಹವು ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ, ನಮ್ಮ ರೂಪು ಅವಿನಾಶಿಯಿದೆ. ನಮಗಂತೂ ಅಜ್ಞಾನ ಭಾವದ ಕಾರಣ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಿತ್ತು, ಆದರಿಂದ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಬಂಧವೇ ಆಗಿದೆ.

ಈಗ ಈ ದೇಹದ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ನಾಶ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. **ದೇಹದ ಮಮತೆಯಿಂದಲೇ ಅನಂತ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದುಃಖದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ ಅವೆಲ್ಲವು ನನಗೆ ದೇಹದ ಸಂಯೋಗದಿಂದಲೇ ಆಗಿವೆ. ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮೋಹ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಾರಣವು ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ದೇಹದ ಸಂಬಂಧವೇ ಇದೆ.** ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೇಹದಿಂದ ವಿರಕ್ತತೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿ ದೃಢತೆಯೊಡನೆ ಸಮಸ್ತ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈಗ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಶೋಕಂ ಭಯಮವಸಾದಂ ಕ್ಲೇದಂಕಾಲುಷ್ಯಮರತಿಮಪಿ ಹಿತ್ವಾ ।
ಸತ್ವೋತ್ಸಾಹ ಮುದೀರ್ಯ್ಯಂ ಚ ಮನಃ ಪ್ರಸಾದ್ಯಂ ಶ್ರುತೈರಮೃತೈಃ ॥೧೨೬॥

ಅರ್ಥ :- ಸನ್ಯಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೋಕ, ಭಯ, ವಿಷಾದ, ಕ್ಲೇದ, ಕಲುಷತೆ, ಅರತಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅಧೀರತೆಯ ಅಭಾವ ಮಾಡಬೇಕು ; ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ (ಅನುಭವ, ಜ್ಞಾನ) ಮಾಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ರೂಪ ಅಮೃತದ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅನಾದೀ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಈ ಸಂಸಾರದ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯದ ನಾಶವನ್ನೇ ತನ್ನ ನಾಶವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವಾಗ ಪರ್ಯಾಯದ ನಾಶವಾಗುವುದು, ಮತ್ತು ಧನ, ಪರಿಗ್ರಹ, ಪತ್ನೀ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ, ಬಾಂಧವ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರ ವಿಯೋಗವಾಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ, ಆಗ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಮಹಾನ ಶೋಕವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಶೋಕವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಿಚಾರಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ಪರ್ಯಾಯಗಳಂತೂ ಅನಂತಾನಂತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ. ಈ ಶರೀರವಂತೂ ರೋಗಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ; ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ಭಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ; ಮಹಾ ಕೃತಘ್ನವಿದೆ, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ; ಆತ್ಮನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖ ಕ್ಲೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ; ದುಷ್ಟರ ಸಂಗತಿಯ ಹಾಗೆ ಅದು ತ್ಯಾಗ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ; ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳ ಬೀಜವಿದೆ; ಮಹಾನ ಸಂತಾಪ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ; ನಿರಂತರ ಭಯವನ್ನುತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ; ಬಂದೀಗೃಹದ ಸಮಾನ ಪರಾಧೀನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ, ಸಮಸ್ತ ಜಾತಿಯ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವು ಇದರ ಜತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಸಿ ಬಿಡುವಂಥ, ಇಚ್ಛೆಯ ದಾಹವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥ, ಮಹಾಮಲಿನ, ಕ್ರಿಮಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ, ಮಹಾದುರ್ಗಂಧಮಯ; ದುಷ್ಟ ಸಹೋದರರ ಸಮಾನ ನಿತ್ಯಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ

ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ; ಸಾಯದಿರುವ ಶತ್ರುವಿನಂತಿರುವ ದೇಹದ ವಿಯೋಗದ ಶೋಕವನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು ? ಆದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಮರಣದ ಕುರಿತು ಭಯ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ; ವಿಷಾದ, ಸ್ನೇಹ, ಕಲುಷತೆ ಮತ್ತು ಅರತಿ ಭಾವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ರೂಪದ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೃಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಇದೇ ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೃತ್ಯು ಮಹೋತ್ಸವದ ಪಾಠವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಕವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹದಿನೆಂಟು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೃತ್ಯುಮಹೋತ್ಸವ ಪಾಠ

ಮೃತ್ಯುಮಾರ್ಗೇ ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ವೀತರಾಗೋ ದದಾತು ಮೇ ।
ಸಮಾಧಿಬೋಧೌ ಪಾಥೇಯಂ ಯಾವನ್ಮುಕ್ತಿ ಪುರೌ ಪುರಃ ॥೧॥

ಅರ್ಥ :– ಓ ವೀತರಾಗ ಭಗವನ್ ! ನಾನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಾವು ಸಮಾಧಿ ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾವಧಾನತೆ, ಮತ್ತು ಬೋಧಿ ಎಂದರೆ ರತ್ನತ್ರಯರೂಪದ ಪಾಥೇಯ ಎಂದರೆ ಪರಲೋಕದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಕವಾದ ಭೋಜನರೂಪದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ; ಆದರಿಂದ ನಾನು ಮುಕ್ತಿ ಪುರಿಯವರೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತೇನೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :– ನಾನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಅನಂತ ಕುಮರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅವನ್ನು ವೀತರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವರೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಸಮ್ಯಕ್ ಮರಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮ್ಯಕ್ ಮರಣ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮರಣಕ್ಕೆ, ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೇಹವಂತೂ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು, ಆದರೆ ಆತ್ಮನ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರ ಸ್ವಭಾವವು ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಘಾತವಾಗದಿರುವುದು ಅದು ಸಮ್ಯಕ್ ಮರಣವಿದೆ. ಮಿಥ್ಯಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ದೇಹದ ನಾಶವನ್ನೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ನಾಶವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಂಕ್ಲೇಶಪೂರ್ವಕ ಮರಣ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಕುಮರಣವಿದೆ.

ನಾನು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ, ನನ್ನ ಜ್ಞಾನ-ದರ್ಶನ ಸ್ವಭಾವದ ಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತ ಪರಿವರ್ತನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ವೀತರಾಗ ಭಗವಂತರಾದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದನೆಯುಕ್ತ ಮರಣ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನರಹಿತ ಕುಮರಣವು ಆಗದಿರಲಿ. ಸರ್ವಜ್ಞ ವೀತರಾಗರ ಆಶ್ರಯ ಸಹಿತ ಸಂಕ್ಲೇಶರಹಿತ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕ ಸಮ್ಯಕ್ ಮರಣವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ವೀತರಾಗರ ಆಶ್ರಯವನ್ನೇ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನ ಶರೀರನಿದ್ದಾನೆಂದು ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, –

ಕೃಮಿಜಾಲಶತಾಕೀರ್ಣೇ ಜರ್ಜರೇ ದೇಹಪಿಂಜರೇ ।
ಭಜ್ಯಮಾನೇ ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಯತಸ್ತ್ವಂ ಜ್ಞಾನವಿಗ್ರಹಃ ॥೨॥

ಅರ್ಥ :– ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ಕೃಮಿಸಮೂಹದ ನೂರಾರು ಜಾಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ನಿತ್ಯ ಜರ್ಜಿತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ದೇಹರೂಪದ ಪಂಜರವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದರ ಕುರಿತು ಭಯ ಪಡಬೇಡ, ಏಕೆಂದರೆ ನೀನಂತೂ ಜ್ಞಾನಶರೀರಿಯಿರುವೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನಿಮ್ಮ ರೂಪವಂತೂ ಜ್ಞಾನವಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತಲಿವೆ, ಮತ್ತು ಅಮೂರ್ತಿಕ, ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ, ಅಖಂಡ, ಅವಿನಾಶೀ, ಜ್ಞಾತಾ, ದೃಷ್ಟಾಯಿದೆ. ಯಾವ ಮಾಂಸ, ಮೂಳೆ, ಚರ್ಮಮಯ, ಮಹಾದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತ, ವಿನಾಶಶೀಲವಾದ ದೇಹವಿದೆ. ಅದು ನಿಮ್ಮ ರೂಪದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಭಿನ್ನವಿದೆ; ಕರ್ಮದ ವಶದಿಂದ ಏಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಮಾಡಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭೇದವಿದೆ. ಈ ದೇಹವಂತೂ ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಪವನದ ಪರಮಾಣುಗಳ ಪಿಂಡವಿದೆ, ಅದು ಸಮಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹರಡಿ ಹೋಗುವವು, ಆದರೆ ನೀನು ಅವಿನಾಶೀ, ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾಯಕರೂಪನಿರುವೆ. ಈ ದೇಹದ ನಾಶವಾಗುವುದರಿಂದ ಅದೇಕೆ ಭಯಭೀತನಾಗುತ್ತಿರುವೆ ?

ಈಗ ಮತ್ತೆ ದೇಹಾಂತರದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಭಯಪಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಜ್ಞಾನಿನ್ ಭಯಂ ಭವೇತ್ ಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಮೃತ್ಯುಮಹೋತ್ಸವೇ ।
ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಃ ಪುರಂ ಯಾತಿ ದೇಹೀ ದೇಹಾಂತರ ಸ್ಥಿತಿಃ ॥೩॥

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ! ತಮಗೆ ವೀತರಾಗೀ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವುದೇನೆಂದರೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪದ ಮಹಾನ ಉತ್ಸವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಅದೇಕೆ ಭಯಪಡುವಿರಿ ? ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂಥ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತ ಅನ್ಯ ದೇಹರೂಪದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಯ ಪಡುವುದರ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿರಿ ?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಓರ್ವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಜೀರ್ಣವಾದ ಕುಟೀರದೊಳಗಿಂದ ಹೊರ ಹೊರಟು ಬೇರೊಂದು ನವೀನ ಮಹಡಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇರತೊಡಗಿದರೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದ ಅವಸರವಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಜೀರ್ಣವಾದ ದೇಹರೂಪದ ಕುಟೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನವೀನ ದೇಹರೂಪದ ಮಹಲನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇದು ಮಹಾನ ಉತ್ಸವದ ಅವಸರವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಯ ಪಡುವಂಥ ಹಾನಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತ, ಪರವನ್ನು ತನ್ನದೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಆದರದೊಡನೆ ದಿವ್ಯ, ಧಾತು-ಉಪಧಾತು ರಹಿತ ವೈಕ್ರಿಯಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ದೇವನಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹರ್ದಿಕ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಮಹಾನ ದೇವನಾಗುವೆ; ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಭಯಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಡದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮಲಿನವೂ ಕ್ಲೇಶಕರವೂ ಆದ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕ್ಲೇಶರಹಿತ ಉಜ್ವಲ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಂತೂ ಮಹಾನ ಉತ್ಸವದ ಕಾರಣವಿದೆ. **ಸಮಾಧಿಮರಣವು** ಉಪಕಾರಕವಿದೆ.

ಸುದತ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯಸ್ಮಾತ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸತ್ತಮೈಃ ।
ಭುಜ್ಯತೇ ಸ್ವರ್ಭವಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಮೃತ್ಯು ಭೀತಿಃ ಕುತಃ ಸತಾಮ್ ॥೪॥

ಅರ್ಥ :- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಗಣಧರ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾವ ಮರಣದ ಮೂಲಕ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಲಾದ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆ ಮರಣದಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಭಯವು ಹೇಗಾಗುವುದು ?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ಫಲವಂತೂ ಮರಣವಾದ ನಂತರವೇ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ತಾವು ಯಾವ ಷಟ್ಕಾಯ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರಿ, ಮತ್ತು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ, ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಅಸತ್ಯ-ಅನ್ಯಾಯ-ಕುಶೀಲ-ಪರಧನ ಹರಣದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಪರಮ ಸಂತೋಷ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವುದು ? ಆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಸುಖವಂತೂ ಮೃತ್ಯುನಾಮದ ಮಿತ್ರನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮರಣದ ಸಮಾನ ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಂಥವರಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವ-ಯಾವ ದುಃಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆರ್ತಧ್ಯಾನ-ರೌದ್ರಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ತಿರ್ಯಂಚ-ನರಕಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಮರಣದ ಕುರಿತು ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ದೇಹ, ಕುಟುಂಬ, ಪರಿಗ್ರಹಗಳ ಮೇಲೆ ಮಮತೆ ಮಾಡಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಸಮಾನವಿರುವ ಸಮಾಧಿ ಮರಣವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಭಯಭೀತ ಮತ್ತು ಮಮತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕುಮರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗತಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವು ಬಂದೀಗೃಹದಿಂದ ಮುಕ್ತ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಗರ್ಭಾದ್ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಃ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತೋ ದೇಹಪಿಂಜರೇ ।
ನಾತ್ಮಾ ವಿಮುಚ್ಯತೇಽನ್ಯೇನ ಮೃತ್ಯು ಭೂಮಿಪತಿಂ ಬಿನಾ ॥೫॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಕರ್ಮನಾಮದ ನನ್ನ ವೈರಿಯು ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವೆನು ಆಗಿನಿಂದಲೇ ದೇಹರೂಪದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿಯೇ ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ರೋಗ, ವಿಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಈಗ ಇಂಥ ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಈ ದೇಹರೂಪದ ಪಂಜರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮರಣನಾಮದ ದೊರೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾರು ಬಿಡಿಸುವರು ?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನಾನು ಈ ದೇಹರೂಪದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮರೂಪದ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಆಧೀನನಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯು ದುಃಖವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ, ನಿರಂತರ ಶ್ವಾಸ-ಉಚ್ಛ್ವಾಸದ ಮೂಲಕ ವಾಯುವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಬಿಡುವುದು, ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ರೋಗಗಳ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುವುದು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಪರಾಧೀನತೆ; ಸೇವೆ, ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಾದುಃಖಿಯಾಗಿರುವುದು; ಶೀತ-ಉಷ್ಣಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು; ದುಷ್ಟರ ಮೂಲಕ ಹೊಡೆ-ಬಡೆ, ಕುವಚನ, ಅಪಮಾನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು, ಕುಟುಂಬದ ಆಧೀನವಿರುವುದು ; ಒಡೆಯನ, ರಾಜನ, ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳ ಆಧೀನವಾಗಿರುವುದು ಇಂಥ ಮಹಾನ ಬಂದೀಗೃಹದ ಸಮಾನವಿರುವ ದೇಹದೊಳಗಿಂದ ಮೃತ್ಯುನಾಮದ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರು ಬಿಡಿಸುವರು?

ಈ ದೇಹವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೊರುವುದು ? ನಿತ್ಯ ಎಳಿಸುವುದು, ನೀರು ಕುಡಿಸುವುದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಕಾಮ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಅನೇಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವುದು, ಹಗಲಿರುಳು ಈ ದೇಹದ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಶರೀರವು ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುತ್ತದೆ, ಭಯಭೀತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕೃತಘ್ನವಾದ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುವುದು ಮರಣ ನಾಮದ ದೊರೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಜ್ಞಾನಸಹಿತ, ದೇಹದ ಮಮತೆ ಬಿಟ್ಟು, ಸಾವಧಾನಪೂರ್ವಕ, ಧರ್ಮಧ್ಯಾನ ಸಹಿತ, ಸಂಕ್ಲೇಶ ರಹಿತ, ವೀತರಾಗತೆಯೊಡನೆ ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ನಾಮದ ದೊರೆಯ ಸಹಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಆತ್ಮನು ಪುನಃ ದೇಹಧಾರಣವನ್ನೇ ಮಾಡಲಾರನು. ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲಾರನು **ಸಮಾಧಿ ಮರಣನಾಮದ ದೊರೆಯು ಅತ್ಯಂತ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗಿಯಿದ್ದಾನೆ, ನನಗೆ ಅವನ ಆಶ್ರಯವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ. ನನಗೆ ಕುಮರಣವಾಗದಿರಲಿ.**

ಸುಖ ಕೊಡುವಂಥ ಮಿತ್ರನೆಂದರೆ ಸಮಾಧಿ ಮರಣವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸರ್ವದುಃಖಪ್ರದಂ ಪಿಂಡಂ ದೂರೀಕೃತ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ।
ಮೃತ್ಯುಮಿತ್ರಪ್ರಸಾದೇನ ಪ್ರಾಪ್ಯಂತೇ ಸೌಖ್ಯ ಸಂಪದಃ ।।೬।।

ಅರ್ಥ :- ಯಾರು ಆತ್ಮದರ್ಶಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಮೃತ್ಯುನಾಮದ ಮಿತ್ರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ದೇಹಪಿಂಡವನ್ನು ದೂರ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸುಖದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾರು ಈ ಸಪ್ತಧಾತುಮಯ ಮಹಾ ಅಶುಚಿ ವಿನಾಶಶೀಲವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ದಿವ್ಯ ವೈಕ್ರಿಯಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂಥ ಅನೇಕ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದೆಲ್ಲವು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. **ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಸಮಾನ ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಂಥವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.**

ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುವುದು, ಮಹಾನ ರೋಗಾದಿಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ-ಭೋಗಿಸಿ ಸಾಯುವುದು, ಪುನಃ ತಿರ್ಯಂಚ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನರಕದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುವುದು, ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ ರೂಪದ ಅನಂತ ಪರಿವರ್ತನ ಮಾಡುವುದು, ಯಾರೂ ಶರಣಿಲ್ಲದಂಥ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿನ ಅಲೆದಾಟದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.

ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಶುಭ ಕರ್ಮದ ಮಂದ ಉದಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಗತಿ, ಉಚ್ಚಕುಲ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪೂರ್ಣತೆ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರ ಪರಮಾಗಮದ ಉಪದೇಶವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಸಮ್ಯಕ್‌ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನ-ತ್ಯಾಗ-ಸಂಯಮ ಸಹಿತ ಸಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ, ದೇಹದಿಂದ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭಯರಹಿತ, ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯ ಸಹಿತ ಮರಣವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಇದರ ಸಮಾನವಾಗಿ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದುದು ಬೇರಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದೇ ಈ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ನಾಮದ ಮಿತ್ರನ ಕೃಪೆಯ ಫಲವಿದೆ.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಿದೆ.

ಮೃತ್ಯುಕಲ್ಪದ್ರುಮೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯೇನಾತ್ಮಾರ್ಥೋ ನ ಸಾಧಿತಃ।
ನಿಮಗ್ನೋ ಜನ್ಮಜಂಬಾಲೇ ಸ ಪಶ್ಚಾತ್ ಕ ಕರಿಷ್ಯತಿ ।।೭।।

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಜೀವನು ಮೃತ್ಯುನಾಮದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಆ ಜೀವನು ಸಂಸಾರರೂಪದ ಕೊಳಚೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿ ನಂತರ ಏನು ಮಾಡುವನು ?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮರಣದ ಸಂಯೋಗವಿದೆ ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಿದೆ, ಯಾರಿಗೆ ಇಚ್ಛಿತ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ ಅವರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜ್ಞಾನ ಸಹಿತ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ

ಆರಾಧನೆಯೊಡನೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವತನ, ಇಂದ್ರತನ, ಅಹಮಿಂದ್ರತನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ತೀರ್ಥಂಕರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. **ಮರಣ ಸಮಾನ ದಾತಾರನು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.** ಇಂಥ ದಾತಾರನನ್ನು ಪಡೆದು ಕೂಡ ವಿಷಯ ಕಷಾಯಗಳ ಇಚ್ಛಾಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ **ವಿಷಯ ವಾಂಛೆಯ ಫಲವಂತೂ ನರಕ-ನಿಗೋದವಿದೆ.** ಮರಣ ನಾಮದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡೆಯಾದರೆ ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಾನದಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಸಂಸಾರರೂಪದ ಕೊಳಚೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಲೈ ಭವ್ಯನೇ! ನೀನು ಇಚ್ಛೆಯಕಾರಣದಿಂದ ದುಷ್ಟನೀಚ ಪುರುಷರ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅತಿಲೋಭಿಯಾಗಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಧನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಿಂಸೆ, ಅಸತ್ಯ, ಕಳವು, ಕುಶೀಲ, ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ನಿಂದ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಚ್ಛೆಯ ಪೂರ್ಣತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ದುಃಖದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮರಣವನ್ನೇ ಹೊಂದುವೆ, ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಂದ್ಯ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಂದ್ಯಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮರಣವನ್ನಂತೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ಹೊಂದುವೆ.

ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಸಮತೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ತ್ಯಾಗ ವ್ರತ ಸಹಿತ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಪುನಃ ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣದ ಅಭಾವ ಮಾಡಿ ಅವಿನಾಶೀ ಸುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಸಹಿತ ಪಂಡಿತ ಮರಣ ಮಾಡುವುದೇ ಉಚಿತವಿದೆ.

ಸಮಾಧಿಮರಣವು ಉತ್ತಮ ದಾತಾರವಿದೆ.

ಜೀರ್ಣ ದೇಹಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ ನೂತನಂ ಜಾಯತೇ ಯತಃ
ಸ ಮೃತ್ಯು ಕಿಂ ನ ಮೋದಾಯ ಸತಾಂ ಸಾತೋತ್ಥಿತಿರ್ಯಥಾ ॥೮॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಜೀರ್ಣ ದೇಹ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ನವೀನವಾದವು ದೊರಕುತ್ತವೆ ಆ ಮೃತ್ಯುವು ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾತಾದ ಉದಯದ ಸಮಾನ ಹರುಷದ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲವೇನು ? ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮರಣವಂತೂ ಅವರಿಗೆ ಹರುಷದ ಕಾರಣವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಈ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರವು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಿರಂತರ ಸಮಯ-ಸಮಯಕ್ಕೆ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ ; ದೇವಗಳ ಶರೀರದ ಹಾಗೆ ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರಹಿತವಿಲ್ಲ, ದಿನ-ದಿನವೂ ಬಲವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ರೂಪು ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಯು ಮಲಿನವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ,ಕೋಮಲದಿಂದ ಕಠೋರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಸಮಸ್ತ ನರ-ನಾಡಿ-ಮೂಳೆಗಳ ಬಂಧನವು ಸಡಿಲುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಚರ್ಮವೂ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಕೆನ್ನೆಗಳು ಗುಳಿ ಬೀಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಕಣ್ಣುಗಳ ಸುಂದರತೆಯು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವ ಕರ್ಣಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂದುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಕೈ-ಕಾಲುಗಳು ದಿನ-ದಿನವೂ ನಿರ್ಬಲವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ನಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ಮಂದವಾಗುತ್ತದೆ; ಏಳಲು, ಕೂಡ್ರಲು, ನಡೆಯಲು ಶ್ವಾಸವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ,ಕಫವು ವೃದ್ಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಇಂಥ ಜೀರ್ಣ ದೇಹದ ದುಃಖವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇಂಥ ದೇಹವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವುದು ?

ಮರಣನಾಮದ ದಾತಾರನಿಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ನಿಂದ್ಯ ದೇಹದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ನವೀನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಿವಾಸ ಮಾಡಿಸುವರು ? ಜೀರ್ಣ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಸಾತಾದ ಮಹಾನ ಉದಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಣ ನಾಮದ

ಉಪಕಾರಿ ದಾತೃವಿನ ಹೊರತಾಗಿ ಇಂಥ ಅಸಾತಾವನ್ನು ಯಾರು ದೂರ ಮಾಡುವರು ? ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೂ ಮರಣವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರುಷ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ತ್ಯಾಗ, ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನರಾಗಿ ಪುನಃ ಇಂಥ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬರಬಾರದಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಿಗಳಂತೂ ಇದನ್ನೇ ಮಹಾ ಸಾತಾದ ಉದಯವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಯರಹಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ಸದಾ ವೇತ್ತಿ ದೇಹಸ್ಥಶ್ಚ ಸ್ವಯಂ ವ್ರಜೇತ್ ।
ಮೃತ್ಯುಭೀತಿಸ್ತದಾ ಕಸ್ಯ ಜಾಯತೇ ಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥೯॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಆತ್ಮನು ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖ ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಪರಲೋಕದ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಯಂ ಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಮರಣದ ಭಯವು ಯಾರಿಗೆ ಆಗುವುದು?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಬಹಿರಾತ್ಮನಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು ಸುಖಿ, ನಾನು ದುಃಖಿ, ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಹಸಿದಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಬಾಯಾರಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನದು ನಾಶವಾಯಿತೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಾದ ಅಂತರಾತ್ಮನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದವನು ಸಾಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಪವನಮಯ ಪುದ್ಗಲ ಪರಮಾಣುಗಳ ಪಿಂಡರೂಪವಾಗಿ ಈ ದೇಹವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ ಅದು ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ. ನಾನು ಜ್ಞಾನಮಯನಾದ ಅಮೂರ್ತಿಕ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ನಾಶವೆಂದೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ವಾತ, ಪಿತ್ತ,ಕಫ, ರೋಗ, ಭಯ, ವೇದನೆಗಳು ಪುದ್ಗಲದ್ದಿವೆ, ನಾನು ಅವುಗಳ ಜ್ಞಾತಾನಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಶರೀರದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಏಕಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ರೂಪವಿದೆ, ಆದರೆ ನನ್ನ ರೂಪವು ಜ್ಞಾತಾ ಇದೆ, ಶರೀರವು ಜಡವಿದೆ : ನಾನು ಅಮೂರ್ತಿಕನಿದ್ದೇನೆ, ದೇಹವು ಮೂರ್ತಿಕವಿದೆ; ನಾನು ಅಖಂಡ ಏಕನಿದ್ದೇನೆ, ಶರೀರವು ಅನೇಕ ಪರಮಾಣುಗಳ ಪಿಂಡವಿದೆ; ನಾನು ಅವಿನಾಶಿಯಿದ್ದೇನೆ, ದೇಹವು ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ. ಈಗ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೋಗ ಕ್ಷುಧೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ ನಾನು ಅವುಗಳ ಜ್ಞಾತಾನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವೆನು, ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನದಂತೂ ಒಂದು ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವವಿದೆ.

ಪರದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಅಜ್ಞಾನವಿದೆ, ಅದುವೇ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಶುಭ-ಅಶುಭ ಭಾವಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆದಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೋಗುವುದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರಣದ ಭಯವು ಯಾರಿಗೆ ಆಗುವುದು ?

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವು ಆನಂದ ಕೊಡುವಂಥದ್ದಿದೆ.

ಸಂಸಾರಾಸಕ್ತ ಚಿತ್ತಾನಾಂ ಮೃತ್ಯುರ್ಭೀತ್ಯೈ ಭವೇನ್ನೃಣಾಮ್ ।
ಮೋದಾಯತೇ ಪುನಃ ಸೋಽಪಿ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯವಾಸಿನಾಮ್ ॥೧೦॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾರ ಚಿತ್ತವು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಿದೆ, ಯಾರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಮರಣವು ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಯಾರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾತಾರಿದ್ದಾರೆ, ಸಂಸಾರದಿಂದ ವಿರಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಸಲುವಾಗಿಯಂತೂ ಮರಣವು ಆನಂದದಾಯಕವೇ ಇದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾರು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದ ಉದಯದಿಂದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ, ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ತಿನ್ನುವುದು-ಕುಡಿಯುವುದು, ಕಾಮಭೋಗ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಸುಖವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಬಹಿರಾತ್ಮರುಗಳಿಗಂತೂ ಅವರ ಮರಣವು ಅತಿಶಯ ಭಯವನ್ನುತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ. ಅವರುಗಳಂತೂ ಅಯ್ಯೋ ! ನನ್ನ ನಾಶವಾಯಿತು, ನನಗೆ ಪುನಃ ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯಗಳು ಯಾವಾಗ ದೊರಕುತ್ತವೆ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ನನ್ನನಂತರ ಏನಾಗುವುದು, ಹೇಗೆ ಸಾಯುವೆನು, ಈ ಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರ ಸಮಾಗಮವು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು, ಈಗ ಯಾರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಲಿ, ಹೇಗೆ ಜೀವಂತವಿರುವೆನು ? ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ, ನಾನಂತೂ ದೇಹರೂಪದ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನನಾಗಿರುತ್ತ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಇಚ್ಛೆಯ ದಾಹದಿಂದ ದೊರೆತ ವಿಷಯಗಳ ಅತೃಪ್ತಿಯಿಂದ, ನಿತ್ಯಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ರೋಗಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಮಹಾವೇದನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರವೂ ಸುಖ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ಮಹಾನ ದುಃಖ, ಪರಾಧೀನತೆ, ಅಪಮಾನ, ಘೋರ ವೇದನೆ, ಅನಿಷ್ಟಸಂಯೋಗ, ಇಷ್ಟವಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ ಮಹಾ ಸಂಕ್ಲೇಶದಿಂದಲೇ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಪರಾಧೀನತೆಯಿಲ್ಲದ, ನನ್ನ ಅನಂತ ಸುಖ ಸ್ವರೂಪ, ಜನ್ಮ-ಮರಣರಹಿತ, ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಈ ಮರಣದ ಅವಸರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. **ಈ ಮರಣವು ಮಹಾಸುಖ ಕೊಡುವಂಥದ್ದಿದೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಕಾರಕವಿದೆ.** ಈ ಸಂಸಾರದ ವಾಸವು ಕೇವಲ ದುಃಖರೂಪವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಧಿ ಮರಣವೇ ಆಶ್ರಯಭೂತವಿದೆ, ಬೇರಾವ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ ; ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ನಾಲ್ಕೂ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾನ ಕಷ್ಟವನ್ನೇ ಭೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಕ್ತನಾದ ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಆಶ್ರಯವನ್ನೇ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆತ್ಮನನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಯಾರೂ ತಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಪುರಾಧೀಶೋ ಯದಾ ಯಾತಿ ಸ್ವಕೃತಸ್ಯ ಬುಭುತ್ಸಯಾ ।
ತದಾಸೌ ವಾರ್ಯತೇ ಕೇನ ಪ್ರಪಂಚೈಃ ಪಂಚಭೌತಿಕೈಃ ॥೧೧॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮನು ತಾನು ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಪಂಚಭೂತ (ಪೃಥ್ವಿ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ) ಸಂಬಂಧದ ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಜಂಜಾಟದಿಂದ ಯಾರು ತಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ?

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವಾಗ ಈ ಜೀವದ ವರ್ತಮಾನ ಆಯುವು ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಪರಲೋಕ ಸಂಬಂಧದ ಆಯು, ಕಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಉದಯವು ಬರುತ್ತದೆ ಆಗ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಗಮನ ಮಾಡುವಂಥ ಆತ್ಮನನ್ನು ಶರೀರ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚಭೂತಗಳಾವವೂ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದೆ.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವು ನಿರ್ವಾಣ ಕೊಡುವಂಥದ್ದಿದೆ.

ಮೃತ್ಯುಕಾಲೇ ಸತಾಂ ದುಃಖಂ ಯದ್ಭವೇದ್ ವ್ಯಾಧಿಸಂಭವಮ್ ।
ದೇಹಮೋಹವಿನಾಶಾಯ ಮನ್ಯೇ ಶಿವಸುಖಾಯ ಚ ॥೧೨॥

ಅರ್ಥ :- ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ರೋಗ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ದುಃಖವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಅದು ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ದೇಹದ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಣದ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ದಿವಸದಿಂದ ಈ ಜೀವನು ಜನ್ಮ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ ಆ ದಿವಸದಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸುಖವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ದೇಹವನ್ನು ತನ್ನ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಮಮತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿರುವುದರ ಹೊರತು ಬೇರಾವುದೂ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ರೋಗಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ದುಃಖವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮೋಹವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದುಃಖದಾಯಕ, ಅಸ್ಥಿರ, ವಿನಾಶಶೀಲವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ದೇಹದ ಕೃತಘ್ನತೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಆಗ ಈ ಆತ್ಮನು ಅವಿನಾಶೀ ಪದದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲನಾಗುತ್ತಾನೆ, ವೀತರಾಗತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ರೋಗವು ಉಪಕಾರಕವಿದೆ. ನಾನು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತಕಾಲ ಜನ್ಮ-ಮರಣ, ಅನೇಕ ವಿಯೋಗ, ರೋಗ, ಸಂತಾಪ ಮತ್ತು ನರಕ ಮೊದಲಾದ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ದುಃಖ ಭೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪುನಃ ಇಂಥ ದುಃಖದಾಯಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಕುಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣದ ಕಾರಣವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಮತೆ ಮಾಡಲೇನು? ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾವ ಜ್ವರ, ಶ್ವಾಸ, ಪಿತ್ತ, ವಾತ, ಅತಿಸಾರ, ಮಂದಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ ಅವು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ರೋಗಾದಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಮಮತೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, **ನಾನಂತೂ ಮೋಹದ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಧನಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಅಜರ-ಅಮರವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.** ಈಗ ಈ ರೋಗಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಸಚೇತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈಗ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಅನಿತ್ಯ-ಅಶರಣವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಜ್ಞಾನ-ದರ್ಶನ-ಚಾರಿತ್ರ-ತಪಗಳನ್ನೇ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಶರಣವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ, ಆರಾಧನೆಗಳ ಧಾರಕರಾದ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಭಗವಂತರುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಜಿನೇಂದ್ರರ ವಚನರೂಪವಿರುವ ಅಮೃತವೇ ಪರಮ ಔಷಧವಿದೆ. ಜಿನೇಂದ್ರರ ವಚನಾಮೃತವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ವಿಷಯ-ಕಷಾಯರೂಪ ರೋಗಜನಿತ ದಾಹವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ಔಷಧ ಮೊದಲಾದುವಂತೂ ಅಸಾತಾ ಕರ್ಮದ ಮಂದ ಉದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರೋಗವನ್ನು ಶಾಂತ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಈ ದೇಹವಂತೂ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ, ಒಂದು ರೋಗವು ನಾಶವಾದರೆ ಅನ್ಯ ರೋಗಗಳಿಂದ ಆಗುವಂಥ ವೇದನೆಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಿಯೂ ಕೂಡ ಮತ್ತೆ ಮರಣವನ್ನಂತೂ ಹೊಂದಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಜನ್ಮ-ಜರೆ-ಮರಣಗಳರೂಪದ ರೋಗವನ್ನುದೂರ ಮಾಡುವಂಥ ಭಗವಂತರ ಉಪದೇಶರೂಪದ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಔಷಧ ಮೊದಲಾದ ಸಾವಿರಾರು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ವಿನಾಶಶೀಲವಾದ ದೇಹದ ರೋಗಗಳು ನಾಶವಾಗಲಾರವು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ರೋಗದಿಂದ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಕುಗತಿಯ ಕಾರಣವಾದ ದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಿಲ್ಲ.

ರೋಗವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಹಿತವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ರೋಗದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಜೀರ್ಣ ಕೊಳೆತ ಶರೀರದೊಳಗಿಂದ ನಾನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವೆನು. ರೋಗವು ಬಾರದಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಕೃತ

ಕರ್ಮದ ನಿರ್ಜರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ದೇಹರೂಪದ ಮಹಾದುರ್ಗಂಧಿತ ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಘ್ರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. **ಈ ರೋಗರೂಪದ ಮಿತ್ರನ ಸಹಾಯವು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ-ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೆ ರಾಗಬಂಧನದಿಂದ, ಕರ್ಮಬಂಧನದಿಂದ ಶರೀರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರತೆಯಾಗುತ್ತದೆ.**

ಈ ರೋಗವಂತೂ ದೇಹದಲ್ಲಿದೆ, ಅದು ದೇಹವನ್ನೇ ನಷ್ಟ ಮಾಡುವುದು. ಆತ್ಮನಾದ ನಾನಂತೂ ಅಮೂರ್ತಿಕ ಚೈತನ್ಯಸ್ವಭಾವೀ ಅವಿನಾಶಿಯಿದ್ದೇನೆ, ಜ್ಞಾತಾನಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೋಗಜನಿತ ದುಃಖವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ನಾನಂತೂ ಕೇವಲ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನೇ ಇದ್ದೇನೆ, ಇದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಾಶವಾಗಲಾರದು. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಹದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೂ ಸುತ್ತಿಗೆಯ ಆಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶರೀರದ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ವೇದನೆಯ ಜ್ಞಾನವು ನನಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ. **ಹೇಗೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಗುಡಿಸಿಲು ಸುಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಒಳಗಿನ ಆಕಾಶವು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ಅವಿನಾಶೀ ಅಮೂರ್ತಿಕ ಚೈತನ್ಯಧಾತುಮಯನಾದ ಆತ್ಮನು ರೋಗರೂಪದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಾಶ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.**

ತನ್ನ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮವು ಉದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಭೋಗಿಸಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಧೀರನಾಗಿ ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಕರ್ಮವು ಬಿಡಲಾರದು ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಕರ್ಮವು ಬಿಡಲಾರದು ಆದುದರಿಂದ ಉಭಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುವಂಥ ಅಧೀರತೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಕರ್ಮದ ನಾಶ ಮಾಡುವಂಥ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದೆ.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ರೋಗವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಅಧೀರನಾಗುತ್ತಿರುವೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ನರಕದಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವನು ಯಾವ-ಯಾವ ಕಷ್ಟ ಭೋಗಿಸಿಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಾರಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ, ಸುಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ ; ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ದುಃಖವಿದೆ ? ತಿರ್ಯಂಚ ಗತಿಯ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಕೇವಲಿ ಭಗವಂತರು ಕೂಡ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ತಿರ್ಯಂಚ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ; ಅನಂತಬಾರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಅನಂತ ಬಾರಿ ವಿಷ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ಅನಂತ ಬಾರಿ ಸಿಂಹ ಹುಲಿಗಳಿಂದ ವಿದಾರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ; ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ; ಅನಂತ ಬಾರಿ ಶೀತ ವೇದನೆಯಿಂದ, ಉಷ್ಣತೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ, ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ, ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಈಗ ಈ ರೋಗಜನಿತ ವೇದನೆಯು ಅದೆಷ್ಟು ಇದೆ ?

ರೋಗವಂತೂ ನನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ರೋಗವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ; ಎಲ್ಲರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೋಗವಾಗಿದೆ ಅದು ಕೂಡ ನನ್ನ ಆರಾಧನೆಯ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವಂಥ ಮಿತ್ರವೇ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರೋಗ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಕ್ಲೇಶ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಂತೂ ಮೋಹದ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಉತ್ಸವವೆಂದೇ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವಂತೂ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಕೊಡುವಂಥದ್ದಿದೆ.

ಜ್ಞಾನಿನೋಽಮೃತಸಂಗಾಯ ಮೃತ್ಯುಸ್ತಾಪ ಕರೋಽಪಿ ಸನ್ ।
ಆಮಕುಂಭಸ್ಯ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಭವೇತ್ಪಾಕ ವಿಧಿರ್ಯಥಾ ॥೧೩॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮರಣವಂತೂ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿಯನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದಿದೆ ; ಆದರೆ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೀ ಜೀವರುಗಳ ಸಲುವಾಗಿಯಂತೂ ಅದು ಅಮೃತದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಸುವಂಥದ್ದಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಅಮೃತ ರೂಪದ ಜಲವನ್ನು ತುಂಬುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಹಸಿಕೊಡವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಸಿ ಕೊಡವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡದೆ ಹೋದರೆ ಆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಬಾರಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟ ನಂತರ ಆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿ ಇಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಸಮಭಾವದಿಂದ ದುಃಖ ಸಹನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಜೀವನು ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅಜ್ಞಾನಿಗಂತೂ ಮರಣದ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಾಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾನು ಹೊರಟೆನು, ಈಗ ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಲಿ, ಏನು ಮಾಡಲಿ, ಯಾರು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು ? ಈ ಪ್ರಕಾರ ದುಃಖಿಯಾಗತೊಡಗುತ್ತಾನೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಂತೂ ಬಹಿರಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನೀ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಂತೂ ಆಯುಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಲೇ ದೇಹದ ಧಾರಣವಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುವುದೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. **ಆತ್ಮನಾದ ನಾನು ಅವಿನಾಶೀ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಿದ್ದೇನೆ, ಜೀರ್ಣವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನವೀನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲ.**

ಸಮಾಧಿ ಮರಣವು ಮಹಾನ ತಪವಿದ್ದು ಅದು ಮುಕ್ತಿಯ ಸರಳ ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಯತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಸದ್ಭಿರ್ವ್ರತಾಯಾ ಸವಿಡಂಬನಾತ್ ।
ತತ್ಫಲಂ ಸುಖಸಾಧ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ಮೃತ್ಯುಕಾಲೇ ಸಮಾಧಿನಾ ॥೧೪॥

ಅರ್ಥ :- ಸತ್ಪುರುಷರು ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಖೇದಪೂರ್ವಕ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಆ ಫಲವನ್ನು ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮಾತ್ರ ಸುಖಪೂರ್ವಕ ಶುಭಧ್ಯಾನರೂಪ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಪದ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಾಣ ಪದವು ಐದು ಮಹಾ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಆ ಪದವು ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇಹ-ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಭಯರಹಿತನಾಗಿ, **ವೀತರಾಗತೆಯೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ಅಧೀರತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವದ ಅವಲಂಬನೆ ಪಡೆದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಸಹಜದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ;** ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಬಂದು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಸಂಹನನ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ದೀಕ್ಷೆ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ರತ್ನತ್ರಯದ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿ, ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಸಮಾಧಿ ಧಾರಕನು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಅನಾರ್ತಃ ಶಾಂತಿಮಾನ್ಮರ್ತ್ಯೋ ನ ತಿರ್ಯಕ್ ನಾಪಿ ನಾರಕಃ ।
ಧರ್ಮಧ್ಯಾನೀ ಪುರೋ ಮರ್ತ್ಯೋऽನಶನೀತ್ವಮರೇಶ್ವರಃ ॥೧೫॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ತ ಎಂದರೆ ದುಃಖರೂಪದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಶಾಂತಿವಂತ ಎಂದರೆ ರಾಗ-ದ್ವೇಷರಹಿತನಾಗಿ ಸಮಭಾವರೂಪದ ಪರಿಣಾಮವಿಡುತ್ತಾನೆ, ಆ ಪುರುಷನು ತಿರ್ಯಂಚ ಮತ್ತು ನಾರಕಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಧರ್ಮಧ್ಯಾನದೊಡನೆ ಅನಶನ ವ್ರತ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇತರ **ಹೀನ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಯಮವಿದೆ.**

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಈ ಉತ್ತಮ ಮರಣದ ಅವಸರ ಪಡೆದು ಆರಾಧನೆ ಸಹಿತ ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮರಣವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮಾಡಿ ಆರ್ತ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಕುಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ. ಇಂಥ ಅವಸರವು ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಮರಣವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಸಾವಧಾನರಾಗಿ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನದೊಡನೆ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ದೇಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸಮಸ್ತ ತಪಸ್ಸು ಒಂದು ಸಮಾಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇದೆ.

ತಪ್ತಸ್ಯ ತಪಸಶ್ಚಾಪಿ ಪಾಲಿತಸ್ಯ ವ್ರತಸ್ಯ ಚ ।
ಪಠಿತಸ್ಯ ಶ್ರುತಸ್ಯಾಪಿ ಫಲಂ ಮೃತ್ಯುಃ ಸಮಾಧಿನಾ ॥೧೬॥

ಅರ್ಥ :- ತಪಗಳ ಮೂಲಕ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ, ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಮತ್ತು ಶ್ರುತಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಫಲವಂತೂ ಸಮಾಧಿ ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನ ಸಾವಧಾನತೆಯೊಡನೆ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದೇ ಇದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ! ನೀನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಅನಶನ ಮೊದಲಾದ **ತಪಸ್ಸು** ಮಾಡಿರುವೆ, ಅದು ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗದೊಡನೆ, ಸಂಯಮಸಹಿತ, ದೇಹದ ಮಮತೆಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಚೌರ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗ ಮೊದಲಾದ **ವ್ರತಧಾರಣ** ಮಾಡಿರುವೆ, ಅವೆಲ್ಲವು ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಆರಂಭಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ವೈರ-ರಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಉಪಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಒಂದು ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವದ ಅವಲಂಬನೆ ಪಡೆದು ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ **ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನದ** ಪಠನ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಸಂಕ್ಲೇಶ ರಹಿತ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನ ಸಹಿತರಾಗಿ, ದೇಹಾದಿಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಭಯರಹಿತ, **ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ವ್ಯತೀತ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.**

ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಮತೆ, ಭಯ, ದ್ವೇಷ, ಅಧೀರತೆ, ದೀನತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ತಪ ಮಾಡಿದೆ. ವ್ರತ ಪಾಲಿಸಿದೆ, ಶ್ರುತದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಡ.

ಜೀರ್ಣವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಅತಿಪರಿಚಿತೇಷ್ವವಜ್ಞಾನವೇ ಭವೇತ್ಪ್ರೀತಿರಿತಿ ಹಿ ಜನವಾದಃ ।
ಚಿರತರ ಶರೀರ ನಾಶೇ ನವತರ ಲಾಭೇ ಚ ಕಿಂ ಭೀರುಃ ॥೧೭॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಶೇಷ ಸೇವನೆ - ವಿಶೇಷ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಜ್ಞೆ-ಅನಾದರವಾಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ, ರುಚಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾವುದರ ಪರಿಚಯವು ನವೀನವಾಗುತ್ತದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ; ಆದರೆ ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಈ ಶರೀರದ ಸೇವನೆಯನ್ನು ಅಧಿಕ ಸಮಯದಿಂದ ಮಾಡಿರುವೆ, ಈಗ ಇದರ ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ನವೀನ ಶರೀರದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದರಿಂದೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿರುವೆ ? ಭಯಪಡುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ಶರೀರವನ್ನು ಅಧಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸಿ ಜೀರ್ಣ ಮಾಡಿರುವೆ, ಸಾರರಹಿತ-ಬಲರಹಿತ ಮಾಡಿರುವೆ, ಮತ್ತು ನವೀನ ಉಜ್ವಲ ದೇಹಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಅವಸರವು ಬಂದಿರುವಾಗ ಈಗ ಭಯಪಡುವುದೇಕೆ? ಈ ಜೀರ್ಣವಾದ ದೇಹವಂತೂ ನಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಹೋಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರ್ಗಾದಿತ್ಯ ಪವಿತ್ರನಿರ್ಮಲಕುಲೇ ಸಂಸ್ಮರ್ಯಮಾಣಾ ಜನ್ಯೈಃ
ದತ್ವಾ ಭಕ್ತಿವಿಧಾಯಿನಾಂ ಬಹುವಿಧಂ ವಾಂಛಾನುರೂಪಂ ಧನಮ್ ।
ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಮಹರ್ನಿಶಂ ಪರಕೃತಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾಕ್ಷಣಂ ಮಂಡಲೇ
ಪಾತ್ರಾವೇಶ ವಿಸರ್ಜನಾಮಿವ ಮೃತಿಂ ಸಂತೋ ಲಭಂತೇ ಸ್ವತಃ ॥೧೮॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವನು ಭಯರಹಿತನಾಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಸಹಿತ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಗತಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ **ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ.** ಸ್ವರ್ಗದ ಆಯುವಿನ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಮಹಾ ಸುಖ ಭೋಗಿಸಿ, ಈ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತ ನಿರ್ಮಲ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಜನ್ಮ ಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಸೇವಕ ಜನರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರ ಪುತ್ರ- ಮಿತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಇಚ್ಛಿತ ಧನ ಭೋಗಾದಿಗಳರೂಪಗಳ ಫಲವಿತ್ತು, ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಭೋಗಿಸಿ ಆಯುಪೂರ್ಣವಾಗುವವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಸಂಯಮಸಹಿತ ವೀತರಾಗ ರೂಪರಾಗಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನೃತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಂಥ ಪುರುಷನು ಜನರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಸತ್ಪುರುಷನು ಕೂಡ ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮೃತ್ಯುಮಹೋತ್ಸವ ವಚನಿಕಾ, ಲಿಖೀ ಸದಾಸುಖ ಕಾಮ ।
ಶುಭ ಆರಾಧನ ಮರಣಕರಿ, ಪಾಊ ನಿಜಸುಖಧಾಮ ॥೧॥
ಉಗಣೇಸೈ ಠಾರಾ ಶುಕಲ, ಪಂಚಮಿ ಮಾಸ ಅಸಾಢ ।
ಪೂರನ ಲಿಖೀ ವಾಂಚೋ ಸದಾ, ಮನ ಧರಿ ಸಮ್ಯಕ್‌ಗಾಢ ॥೨॥

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಲ್ಲೇಖನದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಇದರಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ಮಹೋತ್ಸವ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ವಚನಿಕೆಯನ್ನು ಸಂವತ ಸಾವಿರದೊಂಬೈನೂರಾ ಹದಿನೆಂಟರಲ್ಲಿ (೧೯೧೮) ಬರೆದಿದೆ, ಅದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನದ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಲ್ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾಯ ಸಲ್ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕಷಾಯ ಸಲ್ಲೇಖನವೆಂದು ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಸಲ್ಲೇಖನವೆಂದರೆ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಕೃಶ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ದೇಹವನ್ನು ಕೃಶ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನವಿದೆ. ಈ ಕಾಯವನ್ನು

ಎಷ್ಟು ಪುಷ್ಟ ಮಾಡುವಿರಿ, ಸುಖಿಯಿಡುವಿರಿ, ಅಷ್ಟೇ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳತೀವ್ರ ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ, ಆತ್ಮವಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಕಾಮ-ಲೋಭ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ, ನಿದ್ರೆ-ಪ್ರಮಾದ-ಆಲಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ತ್ಯಾಗ-ಸಂಯಮದ ಸನ್ಮುಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆತ್ಮನನ್ನು ದುರ್ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ, ವಾತ-ಪಿತ್ತ-ಕಫ ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಾದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂಸಾರದ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಅನಶನ ಮೊದಲಾದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಕೃಶಗೊಳಿಸಬೇಕು. ರೋಗಾದಿಗಳ ವೇದನೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿರಲಿ, ಪರಿಣಾಮವು ಅಚೇತವಾಗದಿರಲೆಂದು ಮೊದಲು **ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನದ** ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,

ಆಹಾರಂ ಪರಿಹಾಪ್ಯ ಕ್ರಮಶಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ವಿವರ್ಧಯೇತ್ಪಾನಮ್ ।
ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ಚ ಹಾಪಯಿತ್ವಾ ಖರಪಾನಂ ಪೂರಯೇತ್ಕ್ರಮಶಃ ॥೧೨೭॥
ಖರಪಾನಹಾಪನಾಮಪಿ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತ್ವೋಪವಾಸಮಪಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ ।
ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರಮನಾಸ್ತನುಂ ತ್ಯಜೇತ್-ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ॥೧೨೮॥

ಅರ್ಥ :- ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ರಮದಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸ್ನಿಗ್ಧ ಹಾಲು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು, ನಂತರ ಹಾಲು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಅನಂತರ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕಾಯಿಸಿದ ಜಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ಅನಂತರ ಕಾಯಿಸಿದ ಜಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಯ ಅನುಸಾರ ಒಂದೆರಡು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಣಮೋಕಾರ ಮಂತ್ರದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಶರೀರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ತಮ್ಮ ಆಯುವಿನ ಶೇಷ ಸಮಯ ನೋಡಿ ಅದರ ಅನುಸಾರ ಶರೀರ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮಮತೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ ಆಹಾರದ ಸ್ವಾದದಿಂದ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನ ಮಾಡುತ್ತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಎಷ್ಟು ಆಹಾರ ಮಾಡಿರುವೆಯೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಜನ್ಮದ ಒಂದೊಂದು ಕಣವನ್ನು ಏಕತ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತ ಸುಮೇರುವಿನ ಬರಾಬರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಮತ್ತು ಅನಂತ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರು ಕುಡಿದಿರುವೆಯೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಜನ್ಮದ ಒಂದೊಂದು ಬಿಂದುವನ್ನು ಏಕತ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತ ಸಮುದ್ರಗಳಷ್ಟಾಗುವವು. ಇಷ್ಟು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟು ಜಲದಿಂದ ಕೂಡ ನೀನು ತೃಪ್ತನಾಗದಿದ್ದರೆ ಈಗ ರೋಗ-ಜರೆಗಳಿಂದ ಮರಣವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ,ಈಗ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರ-ಜಲದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯು ಹೇಗಾಗುವುದು ?

ಈ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜನ್ಮ ಪಡೆದಂದಿನಿಂದ ದಿನ ನಿತ್ಯವೂ ಆಹಾರ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವೆ, ಆಹಾರದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಘೋರ ಆರಂಭ ಮಾಡಿರುವೆ, ಆಹಾರದ ಲೋಭದಿಂದಲೇ ಹಿಂಸೆ, ಅಸತ್ಯ, ಪರಧನದ ಲಾಲಸೆ, ಅಬ್ರಹ್ಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿಗ್ರಹದ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಕುಕರ್ಮದ ಉಪಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿರುವೆ

ಆಹಾರದ ಗೃದ್ಧತೆಯಿಂದಲೇ ದೀನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಾಧೀನನಾದೆ. ಆಹಾರದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಭಕ್ಷ-ಅಭಕ್ಷ್ಯದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲಿನ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಯೋಗ್ಯ-ಅಯೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಆಹಾರದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಕ್ರೋಧ, ಅಭಿಮಾನ, ಮಾಯಾಚಾರ, ಲೋಭ, ಯಾಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ. ಆಹಾರದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡಿ

ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿದೆ. ಆಹಾರದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿದೆ, ನೀಚ ಜಾತಿ-ನೀಚ ಕುಲದವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆಹಾರದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧೀನ ಉಳಿದೆ, ಪುತ್ರನ ಅಧೀನವಾಗಿ ಉಳಿದೆ.

ಆಹಾರದ ಲಂಪಟಿಯು ನಿರ್ಲಜ್ಜನಿರುತ್ತಾನೆ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರದಿಂದ ರಹಿತನಿರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮರುಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ದುರ್ವಚನ ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಆಹಾರದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ತಿರ್ಯಂಚಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತವೆ. ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದರಿಂದೇನು ? ಈಗ ಈ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಲ್ಪ ಸಮಯವೇ ಇರುವುದಿದೆ. ಆಯು ಸಮಾಪ್ತವಾಗಲಿರುವುದರಿಂದ ರಸಗಳಲ್ಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ರಸನೇಂದ್ರಿಯದ ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲನಾಗದಿದ್ದರೆ ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ಧರ್ಮ, ಯಶಸ್ಸು, ಪರಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಮರಣ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವೆನು.

ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಅತೃಪ್ತಿ ಮಾಡುವಂಥ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಉಪವಾಸ, ಒಮ್ಮೆ ಎರಡು, ಒಮ್ಮೆ ಮೂರು, ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಹಾರ ಮಾಡುವುದು, ಒಮ್ಮೆ ನೀರಸ ಆಹಾರ, ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಪ ಆಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ಮತ್ತು ಆಯುವು ಶೇಷ ಉಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಹಾಲು ಮೊದಲಾದುವನ್ನೇ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಪುನಃ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಾಲು ಮೊದಲಾದ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕಾಯಿಸಿದ ನೀರು ಮೊದಲಾದುವನ್ನೇ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಕ್ರಮದಿಂದ ನೀರು ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತ, ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಲೀನ ಮಾಡುತ್ತ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನರೂಪರಾಗಿ ಮಹಾಯತ್ನದಿಂದ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಲ್ಲೇಖನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಘಾತದ ಅಭಾವವಿದೆ :

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಆಹಾರಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದಂತೂ ಆತ್ಮಘಾತವಿದೆ, ಮತ್ತು ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇನು ?

ಉತ್ತರ :- ಯಾವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಮುನಿತನ, ಶ್ರಾವಕತನ ಮತ್ತು ಮಹಾವ್ರತ, ಅಣುವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ; ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಧ್ಯಾನ, ಶೀಲ, ತಪ, ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು; ಜಿನ ಪೂಜೆ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮೋಪದೇಶ, ಧರ್ಮಶ್ರವಣ, ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಸೇವನೆಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವರು; ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಯವುಂಟಾಗಿಲ್ಲ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ ರೋಗವುಂಟಾಗಿಲ್ಲ, ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವಂಥ ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ; ದಶಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರು ಆಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮದ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖನಾಗಿ ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಶೀಲ, ಸಂಯಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧಕನು ಉತ್ತಮ ಮನುಷ್ಯ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ತನಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಸೇವನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆಹಾರಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಂಥವನು ಆತ್ಮಘಾತಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತ ಶರೀರದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತುಂಬ ಯತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತರ ಆಜ್ಞೆಯಿದೆ. ಧರ್ಮ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಆಹಾರತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ನಾರಕಿ, ತಿರ್ಯಂಚಗಳ ಸಂಯಮರಹಿತ ದೇಹದಿಂದ ತಪ-ವ್ರತ-ಸಂಯಮಗಳು ಸಾಧಿಸುವವೇನು ? ರತ್ನತ್ರಯದ ಸಾಧಕವಂತೂ ಈ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವೇ ಇದೆ. ಧರ್ಮದ ಸಾಧಕನು ಆಹಾರಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ? ಈ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸಾಧಿಸುವುದು ? ವ್ರತ-ಧರ್ಮದಿಂದ ರಹಿತವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ನವೀನ ಶರೀರವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅನಂತಾನಂತ ದೇಹಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಸುವ ಬೀಜವಂತೂ ಕರ್ಮಮಯ ಕಾರ್ಮಾಣ ದೇಹವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಅಸಂಯಮ, ಕಷಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ನಷ್ಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದಂತೂ ಮೂಳೆ-ಮಾಂಸಮಯವಾದ ಔದಾರಿಕ ಶರೀರವು ಸಾಯುವುದು, ಆದರೆ ಕೂಡಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ನವೀನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. **ಯಾವಾಗ ಅಷ್ಟಕರ್ಮಮಯವಾದ ಕಾರ್ಮಾಣ ದೇಹವು ಸಾಯುವುದು ಆಗ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು.** ಆದುದರಿಂದ ಕರ್ಮಮಯ ದೇಹವನ್ನು ಸಾಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರದಿಂದ ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ದೃಢತೆ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಆತ್ಮನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. **ಆದರಿಂದ ಯಾವಾಗ ಧರ್ಮದ ಸಾಧನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆಗ ಮಮತೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುವಂಥ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮಾಡಬಾರದು.**

ಕಷಾಯಸಲ್ಲೇಖನ : ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾಯವನ್ನು ಕೃಶಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹ ಮೊದಲಾದ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಜತೆ-ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಕೃಶ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಕಷಾಯ ಸಲ್ಲೇಖನವಿದೆ. **ಕಷಾಯಗಳ ಸಲ್ಲೇಖನವಿಲ್ಲದ ಕಾಯಸಲ್ಲೇಖನವು ವ್ಯರ್ಥವಿದೆ.** ಕಾಯದ ಕೃಶತೆಯಂತೂ ರೋಗಿ, ದರಿದ್ರಿ, ಪರಾಧೀನತೆಯಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇಹವನ್ನು ಕೃಶ ಮಾಡುವುದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹಾದಿಗಳನ್ನು ಕೃಶ ಮಾಡಿ, ಇಹಲೋಕ-ಪರಲೋಕ ಸಂಬಂಧದ ಸಮಸ್ತ ಇಚ್ಛೆಯ ಅಭಾವ ಮಾಡಿ, ದೇಹದ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ, ಪರಿಗ್ರಹ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪರದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಪರಮ ವೀತರಾಗತೆಯಿಂದ ಸಂಯಮ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವುದು ಅದು ಕಷಾಯ ಸಲ್ಲೇಖನವಿದೆ.

ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಂಥವನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದೆ. ವಿಷಯಗಳ ಅಧೀನ ಹಾಗೂ ಕಷಾಯಯುಕ್ತನಿಗೆ ಸಮಾಧಿ ಮರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಸಂಸಾರೀ ಜೀವರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಿವೆ, ಮಹಾನ ಸಮರ್ಥಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದಂಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ನಾರಾಯಣ, ಬಲಭದ್ರ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ ; ಆದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಿವೆ.

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದುಃಖಗಳಿವೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ, ಅಭಿಮಾನಿ ಮತ್ತು ಲೋಭಿಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ಜೀವರುಗಳು ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕೂಡ ವಿಷಯಗಳ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಲೋಭವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ವಿಷಯಗಳ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಲಿಪ್ತ ಮತ್ತು ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಿರುವ ಸಂಸಾರೀ ಜೀವರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮರೆತು ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ವೀತರಾಗತೆ ಮಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಭಗವತೀ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಕೋಟಿ ಆಚಾರ್ಯರು ವಿಷಯ - ಕಷಾಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೀತರಾಗತೆಯ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಪುರುಷರು ಪರಮೋಪಕಾರಿಯಾದ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೀವದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವಂಥ ಉಪದೇಶರೂಪದ ಅಮೃತವನ್ನು ಧಾರಾಕಾರರೂಪದಿಂದ ವರ್ಷಿಸುವಂಥ ಭಗವತೀ ಆರಾಧನೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಕಥನ ಮಾಡುವ ಅವಸರ ಪಡೆದು ಭಗವತೀ ಆರಾಧನೆಯ ಅರ್ಥದ ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಧು (ಮುನಿ) ಪುರುಷರಿಗಂತೂ ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗುವ ಆಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರ ಸಂಘ ಮತ್ತು ವೈಯಾವೃತ್ಯ ಮಾಡುವಂಥ ಧರ್ಮದ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವಂಥ ನಿರ್ಯಾಪಕರ ಮಹಾನ ಸಹಾಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮವೃದ್ಧ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ, ಜ್ಞಾನೀ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ಸಮಾಗಮವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಪಂಚಮ ಕಾಲವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಮವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಂತೂ ವಿಷಯಾನುರಾಗಿಗಳ ಹಾಗೂ ಕಷಾಯಧಾರಕ ಜೀವರುಗಳ ಜತೆ ದೊರಕುವುದು ಸುಲಭವಿದೆ. ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಶೋಕ, ಭಯಗಳನ್ನುತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥ, ಆರ್ತಧ್ಯಾನ ವೃದ್ಧಿಸುವಂಥ, ಅಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವಂಥವರ ಜತೆಯು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಇದೆ. ಸ್ತ್ರೀ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ, ಬಂಧು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಮರೆಸಿಬಿಡುವಂಥವರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ-ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಿದ್ದಾರೆ.**

ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿ, ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ, ಪರೋಪಕಾರೀ, ವಾತ್ಸಲ್ಯತೆಯ ಧಾರಕ, ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತೊಯ್ದ ಪುರುಷರ ಸಂಯೋಗವು ಮಹಾನ ಉಜ್ವಲ ಪುಣ್ಯದ ಉದಯದಿಂದ ದೊರಕುತ್ತದೆ ; ಆದಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರ ಉಪದೇಶದ ಸಂಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಮೋಹದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಬಿಡುವಂಥ ಧರ್ಮರಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಯಾವನಾದರೂ ದುಷ್ಟನು ಬಂದರೆ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೌನವಾಗಿರಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕರ್ಮೋದಯದ ಆಧೀನ ದೇಶ ಕಾಲಯೋಗ್ಯವಾದ ಯಾವ ಸ್ಥಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಆಸನ, ಶಯನ, ಅಶನ ಮಾಡುವುದು. **ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದು, ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳಿಂದ ಜಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಉಪದೇಶ ಕೇಳುವುದು.** ತ್ಯಾಗ, ಸಂಯಮ, ಶುಭಧ್ಯಾನ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಇತರರ ಧರ್ಮದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದ ವೈಯಾವೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಲಸಿಗಳಾಗಬಾರದು; ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ಶುಭಧ್ಯಾನ, ಶುಭಭಾವನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆರಾಧಕರಾದ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಲೀನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಯಾವನಾದರೂ ಆರಾಧಕನು ಜ್ಞಾನ ಸಹಿತನಾಗಿದ್ದು ಕೂಡ ಕರ್ಮದ ತೀವ್ರ ಉದಯದಿಂದ ತೀವ್ರರೋಗ, ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆಗಳ ಪರೀಷಹ ಸಹನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುರಿಯತೊಡಗಿದರೆ, ಅಯೋಗ್ಯ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಆಡತೊಡಗಿದರೆ, ರೋದನ-ವಿಲಾಪರೂಪದ ಆರ್ತ ಪರಿಣಾಮವಾದರೆ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪುರುಷರು ಅವನ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು, ಕಠೋರ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದು; ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ವೇದನೆಯಿಂದಂತೂ ದುಃಖಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಅವಜ್ಞೆಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗಿ ಹೋಗುವನು, ವಿಪರೀತ ಆಚರಣೆ ಮಾಡತೊಡಗುವನು, ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಆರಾಧಕರ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವಂಥವರು ತುಂಬ ಧೈರ್ಯಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಆರಾಧಕನಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ತುಂಬಿದ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಅವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖವು ದೂರವಾಗುವಂಥ ಮಧುರ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಕರುಣಾರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಉಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಸಮಾಧಿ ಧಾರಕನಿಗೆ ಸಂಬೋಧನೆ

ಎಲೈ ಧರ್ಮದ ಇಚ್ಛುಕನೇ ! ಈಗ ಸಾವಧಾನನಾಗು. ಪೂರ್ವಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ರೋಗ, ವೇದನೆ, ಮಹಾವ್ಯಾಧಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿವೆ, ಪರೀಷಹಗಳ ಕಷ್ಟವು ಉಂಟಾಗಿದೆ, ಶರೀರವು ನಿರ್ಬಲವಾಗಿದೆ, ಆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಅವಸರವು ಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ದೀನನಾಗಬೇಡ, ಅಧೀರತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಶೂರತನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡು. ಅಧೀರ ಮತ್ತು ದೀನನಾದರೂ ಕೂಡ ಅಸಾತಾ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬಿಡಲಾರದು. ದುಃಖವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.

ಅಸಾತಾವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಸಾತಾ ಕರ್ಮ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಇಂದ್ರ, ಧರಣೇಂದ್ರ, ಜಿನೇಂದ್ರರು ಕೂಡ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ಅಧೀರತೆಯು ಉಭಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖತೆ ಮಾಡಿಸುವಂಥದ್ದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ಕ್ಲೇಶ ರಹಿತನಾಗಿ ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಪೂರ್ವಕರ್ಮದ ನಿರ್ಜರೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನವೀನ ಕರ್ಮ ಬಂಧನದ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. **ನೀವು ಜಿನ ಧರ್ಮದ ಧಾರಕರಾದ ಧರ್ಮಾತ್ಮರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ, ಎಲ್ಲ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಜ್ಞಾನವಂತನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.** ಧರ್ಮಧಾರಕರಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತರಿರುವಿರಿ, ವ್ರತೀ ಇರುವಿರಿ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವ್ರತ ಸಂಯಮದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿರುವಿರಿ, ಈಗ ನೀವು ತ್ಯಾಗ-ಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಿರೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪರಲೋಕವಂತೂ ಕೆಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ನಿಂದೆಯು ಕೂಡ ಬಹಳಷ್ಟು ಆಗುವುದು. ಅನೇಕ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಜನರು ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲರಾಗಿ ಹೋಗುವರು.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಓರ್ವ ಕುಲವಂತ ಮಹಾನ್ ಸುಭಟನು ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಭುಜಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತೂಗುತ್ತಿರುವಂಥವನು ನಂತರ ಎದುರಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರೆ ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಿಂಕರರು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವರು ? ಮತ್ತು ಅವನು ಎರಡು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಬದುಕಿದರೂ ಕೂಡ ಅವನ ಜೀವನವೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನೀನು ಕೂಡ ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗ ಶಿಥಿಲವಾದರೆ ನಿಂದೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಹೋಗುವೆ; ಅಶುಭ ಕರ್ಮವೂ ಬಿಡಲಾರದು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಅಧಿಕ ದುಃಖ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣರೂಪವಾದ ನವೀನ ಕರ್ಮಗಳ ತೀವ್ರ ದೃಢ ಬಂಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ, ಅವು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತೀವ್ರ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಉಳಿಯುವವು.

ನಾನಂತೂ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಭಕ್ತನಿದ್ದೇನೆ, ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಿದ್ದೇನೆಂದು ಮೊದಲು ನಿಮಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಜಿನೇಂದ್ರರು ಹೇಳಿದ ವ್ರತ, ಶೀಲ, ಸಂಯಮಗಳ ಧಾರಕನಿದ್ದೇನೆ, ಆ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ, ಆಚರಣೆಗಳು ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭವಿದ್ದು ಅವು ವೀತರಾಗ ಗುರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಕೂಡ ಈಗ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ರೋಗ ಜನಿತ ವೇದನೆ ಮತ್ತು ಪರೀಷಹ ಬರುವುದರಿಂದ ಅಧೀರನಾಗಿ ವಿಚಲಿತನಾಗುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಲಜ್ಜೆಯ ಕಾರಣವಿದೆ. ವೇದನೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಭಯಪಡುವುದು ? ವೇದನೆಯಿಂದ ಮರಣವಾದರೂ ಆಗುವುದು. ಮರಣವಂತೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಒಂದುಬಾರಿ ಆಗುವುದೇ ಇದೆ, ದೇಹ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದೇ ಹೊಂದುವರು.

ವೀತರಾಗ ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ರತ- ಸಂಯಮಸಹಿತ, ಅಧೀರತೆ ರಹಿತ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳ ಆಶ್ರಯದೊಡನೆ ಮರಣವಾದರೆ ಅದರ ಸಮಾನವಾದ ಲಾಭವು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕದ ರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತಂತೂ ವಿನಾಶಶೀಲವಿದೆ, ಪರಾಧೀನವಿದೆ, ಆದರೆ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಅನಂತ ಸುಖ ಕೊಡುವಂಥದ್ದಿದೆ, ಅವಿನಾಶಿಯಿದೆ. ಭಯರಹಿತ-ಧೈರ್ಯ ಸಹಿತವಾದ ಯಾವ ಮರಣವನ್ನು ಮುನೀಶ್ವರರು -

ಆಚಾರ್ಯ - ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ, ಸಮಸ್ತ ವ್ರತೀ, ಸಂಯಮೀ, ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನೀವು ಕೂಡ ನಿರಂತರ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಆ ಮನೋವಾಂಛಿತ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿರುವಿರಿ, ಇದರ ಸಮಾನ ಆನಂದ ಕೊಡುವಂಥದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ವೇದನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. **ವೇದನೆಯಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.** ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಅಸಾತಾ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳ ನಿರ್ಜರೆಯು ಅಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿ ಹೋಗುವುದು. ದುಃಖ-ರೋಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಹರೂಪದ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು ; ವಿಷಯ ಭೋಗಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಪರದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು, ಮರಣದ ಭಯವು ಉಳಿಯಲಾರದು; ಪತ್ನಿ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಉಪಕಾರಗಳು ವೇದನೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಅಧೀರನಾದರೆ ವೇದನೆಯು ಹೆಚ್ಚುವುದು, ಸಂಕ್ಲೇಶವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕರ್ಮದ ಉದಯ ಬಂದಿದೆ ಅದು ತೊಲಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ದೃಢತೆಯನ್ನೇ ಧಾರಣ ಮಾಡುವ ಸಮಯವಿದೆ. ಶೂರತೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಯೇ ಕರ್ಮವನ್ನು ಜಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಧೀರನಾಗಿ ರೋದನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಗಾಬರಿಗೊಂಡರೆ ಕರ್ಮವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಾಯಿಸಿ ತಿರ್ಯಂಚ ಮೊದಲಾದ ಕುಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಬಹುದು ಅಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅನೇಕ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕುಲದ, ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ, ಧರ್ಮದ ಯಶಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುವುದು, ಮತ್ತು ನೀವು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲಾರಿರಿ ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಶೂರವೀರರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸಬೇಕಾದರೂ ವಕ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಕಡೆಗಿರುವ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪರಮ ವೀತರಾಗಿ ಪುರುಷರ ಆಶ್ರಯ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವಂಥ ಪುರುಷನು ಕೂಡ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ತೀವ್ರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ದೇಹದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ದೀನತೆ ಅಧೀರತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಿನಲಿಂಗ ಧರಿಸಿದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರಿಗೆ ದುಷ್ಟವೈರಿಗಳು ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ,ಅದರ ಘೋರ ವೇದನೆಯು ಅದು ವಚನಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವಿದೆ, ಆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಋಣ ತೀರಿ ಹೋಗುವುದರ ಸಮಾನ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಪಂಚ ಪರಮಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯ ದೊಡನೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೆ ಅಧೀರತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವನೆಯು ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಈ ಶರೀರದಿಂದ ಭಿನ್ನ, ಅವಿನಾಶೀ, ಅಖಂಡ, ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಆ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರ ಫಲವು ಅಕಂಪತೆಯಿದೆ, ಭಯರಹಿತತೆಯೇ ಇದೆ.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಅಜ್ಞಾನಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧೀರನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರದ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಜಿನಧರ್ಮದ ಧಾರಕರಾದ ತಾವೇಕೆ ಅಧೀರರಾಗಿ ಆತ್ಮನ ಹಿತವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ಮತ್ತು ಉಜ್ವಲವಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಮಲಿನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದೇಕೆ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಿರಿ ?

ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸಾವಧಾನರಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಕರ್ಮಜನಿತ ವೇದನೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇಂಥ ಅವಸರವು ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ. **ಇದು ದಡ ತಲುಪಲಿರುವ ನೌಕೆಯಿದೆ, ಈಗ ಪ್ರಮಾದಿಯಾದರೆ ನೌಕೆಯು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಸಮಸ್ತ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ (ಜೀವನದ ತುಂಬೆಲ್ಲ) ಜ್ಞಾನದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಉಜ್ವಲತೆ ಮಾಡಿರುವೆ, ತಪ-ತ್ಯಾಗ-ನಿಯಮಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವೆ,**

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇದೇ ಅವಸರದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಧಾರಣ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವಸರವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಶಿಥಿಲರಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋದರೆ ಭ್ರಷ್ಟರೇ ಆದಿರಿ. ಸಮತಾಭಾವ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದರಿಂದ ರೋಗ, ವೇದನೆ ಹಾಗೂ ಮರಣವಂತೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದು, ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕೇವಲ ದುರ್ಗತಿ ರೂಪದ ಘೋರ ಭೀಕರ ಕೊಳಚೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುವಿರಿ.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ರೋಗ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕ್ಷಾಮವು ತಲೆದೋರಿದರೆ, ಭಯಂಕರವಾದ ಗಹನ ವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಶಾಶ್ವತ ಭಯವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ತೀವ್ರರೋಗದ ವೇದನೆಯು ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಪುರುಷರು ಸನ್ಯಾಸ ಮರಣದ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ನೀಚ ಪುರುಷರ ಹಾಗೆ ನಿಂದ್ಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನೆಂದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾಲರಾದ ಭಯದಿಂದ ಮದ್ಯ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಕ್ಷಾಮವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕಂದಮೂಲ (ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು) ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ; ನೀಚ, ಚಾಂಡಾಲ ಮೊದಲಾದವರ ಎಂಜಲು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಭಯ ತೋರಿಸಿದರೆ ಮ್ಲೇಚ್ಛ-ಭಿಲ್ಲರಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಕುಕರ್ಮ ಮಾಡತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ರೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರಬಲ ಕಷ್ಟ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಶ್ರಾವಕ ಧರ್ಮ ಧರಿಸಿದ **ಜಿನಧರ್ಮಿಗಳೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಕಾರರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.** ಧರ್ಮದ, ತ್ಯಾಗದ, ವ್ರತದ, ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ಪ್ರಭಾವನೆಯ ಇಚ್ಛುಕರಾಗಿ ಯಾರು ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ, ಆಚರಣೆಯ ಉಜ್ವಲತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಜನ್ಮವೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ; ವ್ರತ, ತಪ, ಧರ್ಮಗಳು ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಂಶಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಉತ್ತಮ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮತೆಯು ಕೂಡ ಇದುವೇ ಇದೆ. ಘೋರ ವಿಪತ್ತು ವೇದನೆಯುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದ ಸಮಾನ ಅಚಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಸಮುದ್ರದ ಸಮಾನ ಗಂಭೀರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲೈ ಧರ್ಮದ ಆರಾಧಕರೇ ! ನೀವು ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ವೇದನೆಯುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಆಕುಲಗೊಳ್ಳಬಾರದು, ಈ ಕಳೇವರ (ಶರೀರ) ದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾಯಕ ಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡಬೇಕು.

ತೀವ್ರ ವೇದನೆಯುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವೇದನೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಹೋದಂಥ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಧು ಪುರುಷರು ಸಿಂಹ-ಹುಲಿ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹರಿದು ತಿಂದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನರಾದರು, ಈಗ ನಿಮಗೆ ಅಂಥ ವೇದನೆಯಿದೆಯೇನು ?

ಮುನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಉಪಸರ್ಗಗಳ ಉದಾಹರಣೆ :

ಸುಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಕೋಮಲ ಶರೀರದವರಿದ್ದು ಅವರು ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ನರಿಯು ತನ್ನ ಎರಡು ಮರಿಗಳೊಡನೆ ಆ ಮುನಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಮೂರು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳವರೆಗೆ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಯಾವಾಗ ಹೊಟ್ಟೆ ಹರಿಯುತ್ತವೆ ಅಗ ಮರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಘೋರ ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯದೊಡನೆ ಸಹಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಜನ (ಸಮಾಧಿಮರಣ) ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ?

ಸುಕೌಶಲ ಸ್ವಾಮಿಯ ತಾಯಿಯ ಜೀವವು ಹುಲಿಯಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತದೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಉತ್ತಮಾರ್ಥ (ಸಮಾಧಿಮರಣ) ದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಗಜಕುಮಾರ ಮುನಿಯ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಯನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಇಟ್ಟರು, ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಉತ್ತಮಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಸನತ್ಕುಮಾರ ನಾಮದ ಮಹಾಮುನಿಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠ, ಜ್ವರ, ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ತೀವ್ರಕ್ಷುಧೆ ವಮನ, ನೇತ್ರಶೂಲ, ಉದರಶೂಲ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳುತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಘೋರ ವೇದನೆಯನ್ನು ಏಳು ನೂರು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಾಮ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಭೋಗಿಸಿದರು, ಧೈರ್ಯ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಶ್ರೇಣಿಕ ಪುತ್ರನು ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನೌಕೆಯೊಡನೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಇರುವ ವೇದನೆಯಾದರೂ ಎಷ್ಟಿದೆ ?

ಭದ್ರಬಾಹು ನಾಮದ ಮುನಿಗೆ ತೀವ್ರ ಕ್ಷುಧೆಯೆಂಬ ರೋಗವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು, ಆದರೂ ಅವಮೌದರ್ಯ (ಊನೋದರ) ನಾಮದ ತಪದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ?

ಲಲಿತ ಘಟ ಮೊದಲಾದ ನಾಮದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮುನಿಗಳು ಕೌಶಾಂಬೀ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋದರು, ಆದರೂ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮಾಡಿದರು, ಚ್ಯುತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಮಗಿರುವ ವೇದನೆಯಾದರೂ ಎಷ್ಟಿದೆ ?

ಧರ್ಮಘೋಷ ನಾಮದ ಮುನಿಯು ಚಂಪಾ ನಗರದ ಹೊರಗೆ ಗಂಗಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಉಪವಾಸದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ತೀವ್ರ ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು ; ಆದರೆ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಚ್ಯುತರಾಗಲಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಎಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಶ್ರೀದತ್ತ ನಾಮದ ಮುನಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ವೈರಿ ದೇವನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಘೋರ ಶೀತದ ವೇದನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರು ಕ್ಲೇಶರಹಿತರಾಗಿ ಉತ್ತಮಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದರು; ನಿಮಗೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ?

ವೃಷಭಸೇನ ಮುನಿಯು ಉಷ್ಣಶಿಲಾತಲದ ಮೇಲೆ ಉಷ್ಣ ಪವನ ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣ ಸೂರ್ಯನ ಘೋರ ಆತಪ ವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದರು, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಅಗ್ನಿ ನಾಮದ ರಾಜಪುತ್ರನು ಮುನಿ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರೋಹೋಡವೆಂಬ ಊರೊಳಗೆ ಕ್ರೌಂಚ ನಾಮದ ವೈರಿಯು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಇರಿದುಕೊಂದರೂ ಆರಾಧನೆಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದರು, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ?

ಅಭಯ ಘೋಷ ನಾಮದ ಮುನಿಯ ಅಂಗಾಗಗಳನ್ನು ಕಾಕಂದೀ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಂಡವೇಗನೆಂಬ ವೈರಿಯು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದರೂ ಘೋರ ವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಉತ್ತಮಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿದರು, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ವಿದ್ಯುಚ್ಚರ ನಾಮದ ಮುನಿಯು ಅನೇಕ ಸೊಳ್ಳೆ, ಜೇನ್ನೊಣಗಳು ತಿಂದು ಹಾಕಿದರೂ ಸಂಕ್ಲೇಶ ರಹಿತರಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಉತ್ತಮಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿದರು, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ.

ಚಿಲಾತೀಪುತ್ರ ನಾಮದ ಮುನಿಯನ್ನುಪೂರ್ವ ಭವದ ವೈರಿಯು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು, ಪುನಃ ಆ ಗಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳುತ್ಪನ್ನವಾದವು. ಆ ವೈರಿಯು ಪೂರ್ಣ ಶರೀರವನ್ನು ಜರಡಿಯ ಸಮಾನ ಛಿದ್ರ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಮತಾ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಚುರ ವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಉತ್ತಮಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ದಂಡಕ ನಾಮದ ಮುನಿಯನ್ನು ಯಮುನಾಚಕ್ರವೆಂಬ ಪೂರ್ವಭವದ ವೈರಿಯು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು, ಅದರ ಘೋರವೇದನೆಯನ್ನು ಸಮತಾ ಭಾವದಿಂದ ಸಹಿಸಿ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು, ಆದರೆ ಈಗ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಅಭಿನಂದನ ಮೊದಲಾದ ಐನೂರು ಮುನಿಗಳು ಕುಂಭಕಾರಕಟ ನಗರದೊಳಗೆ ಗಾಣದ ದಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿದರೂ ಕೂಡ ಆ ಮುನಿಗಳು ಸಾಮ್ಯಭಾವದಿಂದ ವಿಚಲಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಚಾಣಕ್ಯ ನಾಮದ ಮುನಿಯನ್ನು ಸುಬಂಧನೆಂಬ ವೈರಿಯು ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು, ಆದರೆ ಆ ಮುನಿಯು ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ ಸನ್ಯಾಸದಿಂದ ವಿಚಲಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ವೃಷಭಸೇನ ನಾಮದ ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂಘ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕುಲಾಲ ಗ್ರಾಮದ ಹೊರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರಿಷ್ಟಾಭನೆಂಬ ವೈರಿಯು ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮ ವೀತರಾಗತೆಯೊಡನೆ ಆರಾಧನೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾದರು. ಆದರೆ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇದನೆಯಿದೆ ?

ಎಲೈ ಆರಾಧನೆಯ ಆರಾಧಕರೇ ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಚಾರವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿರಿ ! ಇಷ್ಟು ಮುನಿಗಳು ಅಸಹಾಯ, ಏಕಾಕೀ, ಉಪಾಯ, ಪ್ರತಿಕಾರ ರಹಿತ, ವೈಯಾವೃತ್ಯ ರಹಿತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಪರಮ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ,ಅಧೀರರಾಗದೆ ಸಮಭಾವದಿಂದ ಘೋರೋಪಸರ್ಗ ಸಹಿಸಿ ಆರಾಧನೆ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಉಪಸರ್ಗ ಇದೆ ? ಸಮಸ್ತ ಸಾಧರ್ಮಿ ಜನರು ವೈಯಾವೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಿದ್ದಾರೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ನೀವು ಅದೇಕೆ ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ಯಾವ ದೊಡ್ಡ-ದೊಡ್ಡ ಪುರುಷರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಹಾಯಕರಿರಲಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ವೈಯಾವೃತ್ಯ ಮಾಡುವವರಿರಲಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಅಸಹಾಯರಿದ್ದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳು ಉಪಸರ್ಗ ಮಾಡಿದರು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟರು, ಪರ್ವತದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದರು, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಇರಿದರು, ದುಷ್ಟ ತಿರ್ಯಂಚಗಳು ತಿಂದು ಹಾಕಿದವು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು ಎಂಥ ಘೋರ ಉಪದ್ರವವಾದರೂ ಅವರು ಸಾಮ್ಯಭಾವ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆಯಂತೂ ಯಾವ ಉಪಸರ್ಗ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮ ಧಾರಕ,ಕರುಣಾವಂತ, ಧೈರ್ಯ ಧಾರಕ, ಪರಮಹಿತೋಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲ, ವೈಯಾವೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಿರುವಂಥ ಸಮಸ್ತ ಪರಿವಾರವು ಉಪಸ್ಥಿತವಿದೆ. ಈಗ ಆಕುಲತೆಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿಗಳ ಉಪದ್ರವವೂ ಇಲ್ಲ; ಇಂಥ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದೇಕೆ ಶಿಥಿಲರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಿರಿ ?

ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ರೋಗ ಜನಿತ, ಅಶಕ್ತತೆ-ಜನಿತ, ಕ್ಷುಧೆ-ತೃಷೆಗಳ ವೇದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಆದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ತೊಡಗಿಸಬೇಡಿರಿ. **ಸಾಧರ್ಮಿ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾದ ಜಿನೇಂದ್ರರ ವಚನರೂಪ ಅಮೃತದ ಪಾನ ಮಾಡಿರಿ.** ಆದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವೇದನೆಯ ರೂಪ ವಿಷದ ಅಭಾವವಾಗುವುದು, ಪರಿಣಾಮವು ಉಜ್ವಲವಾಗುವುದು, ಪರಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು, ಪಾಪದ ನಿರ್ಜರೆಯಾಗುವುದು, ಅಧೀರತೆಯ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ಚತುರ್ಗತಿಗಳ ದುಃಖದ ವರ್ಣನೆ : ಈಗ ವೇದನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕೂ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸಿದ ದುಃಖದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಜೀವವು ಯಾವ ವೇದನೆಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಿಲ್ಲ ? ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ, ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯಿಂದ ಸತ್ತಿದೆ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತಿದೆ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸತ್ತಿದೆ, ವಿಷ ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸತ್ತಿದೆ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಿಂಹ-ಹುಲಿಗಳಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆ, ಪರ್ವತದ ತುದಿಯಿಂದ ಉರುಳಿ ಸತ್ತಿರುವುದು, ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಘಾತದಿಂದ ಸತ್ತಿರುವುದು. ಈಗ ನಿಮಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ದುಃಖವಿದೆ ?

ಯಾವ ದುಃಖವನ್ನು ನರಕ ಹಾಗೂ ತಿರ್ಯಂಚ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸಿದೆ ಅದನ್ನಂತೂ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ವೇದನೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಬಿಡಬೇಡಿರಿ. ಯಾವ ಘೋರ ವೇದನೆಯನ್ನು ಕರ್ಮದ ವಶವಾಗಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ,ಅದನ್ನು ಕೋಟ್ಯಂತರ ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೂ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.

ನರಕಗತಿಯ ದುಃಖ : ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದುಃಖದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿವೆ ಆ ಜಾತಿಯವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದು ? ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿ ಭಗವಂತರೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಐದನೆಯ ನರಕದವರೆಗಿನ ಉಷ್ಣ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣತೆಯು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದ ಬರಾಬರಿಯಾದ ಲೋಹದ ಗುಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ

ಅದು ಭೂಮಿಯವರೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನೀರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ರೋಗ ಜನಿತ ದುಃಖವು ಅದೆಷ್ಟು ಇದೆ ? ಐದನೇ ನರಕದ ಮೂರನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರನೇ-ಏಳನೇ ನರಕದ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶೀತವಿರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದ ಬರಾಬರಿಯಾದ ಲೋಹದ ಗುಂಡು ಶೀತದಿಂದ ಚೂರು-ಚೂರು ಆಗಿ ಹರಡಿ ಹೋಗುವುದು. ಇಂಥ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳ ವೇದನೆಯನ್ನು ಈ ಜೀವನು ಚಿರಕಾಲದವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜ್ವರ ಮೊದಲಾದ ರೋಗ ಜನಿತ, ತೃಷೆಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ, ಗ್ರೀಷ್ಮ ಕಾಲದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಉಷ್ಣವೇದನೆ ಹಾಗೂ ಶೀತಜ್ವರದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ, ಶೀತ ಕಾಲದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಶೀತದ ವೇದನೆಯು ಅದೆಷ್ಟು ಇದೆ ? ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಇರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ಧಾರಕರು, ಮಮತೆಯ ತ್ಯಾಗಿಗಳು ಈ ವೇದನೆಯನ್ನು ಸಮಭಾವದಿಂದ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೇನು ? ಈ ಅವಸರವಂತೂ ಸಮಭಾವದಿಂದ ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದೇ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕ್ಲೇಶ ಭಾವ ಮಾಡಿದರೆ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಓಡಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ?

ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಪಘಾತ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಸತ್ತರೆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತಗುಣಿತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸುವೆ. ಅಲ್ಲಿಯಂತೂ ಪಾಪದ ಉದಯದಿಂದ ನಾರಕಿಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೋಗಗಳು ನಿರಂತರವಿರುತ್ತವೆ.

ನರಕದ ಭೂಮಿಯ ಸ್ಪರ್ಶವೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಚೇಳು ಕಚ್ಚುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ವೇದನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥದ್ದಿದೆ. ನಾರಕಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕದ ಧಾನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದರೂ ಶಾಂತವಾಗದಷ್ಟು **ಕ್ಷುಧೆ**ಯ ವೇದನೆಯಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ತಿನ್ನುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಳು ಕೂಡ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮುದ್ರಗಳ ಜಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದಷ್ಟು ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕುಡಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಬಿಂದು ಸಹ ನೀರು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

ನರಕದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೊದಲ ಪಟಲದ ಮಣ್ಣು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಗಂಧಮಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಒಂದು ಕಣವು ಈ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಮೈಲಿನವರೆಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮನುಷ್ಯ-ತಿರ್ಯಂಚಗಳು ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೊಂದು ಪಟಲದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಮೈಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ, **ಏಳನೇ ಪೃಥ್ವಿಯ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಪಟಲದ ಮಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತವಿರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಅದರ ಒಂದು ಕಣವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಮೈಲದವರೆಗೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಮನುಷ್ಯ-ತಿರ್ಯಂಚಗಳು ಆ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗುವವು.** ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವು ಶಬ್ದದ ಅನುಭವದ ದುಃಖವು ವಚನಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಕೇವಲಿಗಳೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಅಧಿಕ ಆರಂಭ-ಅಧಿಕ ಪರಿಗ್ರಹದ ಭಾವದಿಂದ, ಸಪ್ತ ವ್ಯಸನಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ, ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷಣದಿಂದ, ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ರಾಗದಿಂದ, ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಭಕ್ಷಣದಿಂದ ಇಂಥ ಘೋರ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸಲು ಪಾತ್ರನಾದ ನಾರಕಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಾರಕಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಮಾನಸಿಕ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾರಕಿಗಳ ಶಾರೀರಿಕ ದುಃಖ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಜನಿತ ದುಃಖ, ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ದುಃಖ, ಅಸುರ ಕುಮಾರರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಸಿದ ದುಃಖವನ್ನು ವಚನದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ, ಅದರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ನರಕದಲ್ಲಿ ಆಯು ಪೂರ್ಣವಾದಲ್ಲದೆ ಮರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ತಿರ್ಯಂಚ ಗತಿಯ ದುಃಖ : ತಿರ್ಯಂಚಗಳಿಗೆ ಪಾಪದ ಉದಯದಿಂದ ತೀವ್ರ ದುಃಖವಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಅದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು ? ತಿರ್ಯಂಚಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನತೆಯ ದುಃಖ, ವಚನ ರಹಿತತೆ, ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣತೆಯ ದುಃಖ, ಹೊಡೆಯುವ, ಅತಿಭಾರ ಹೊರುವ, ನಾಸಿಕ ಭೇದದ, ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸುವ ಘೋರ ದುಃಖವಿದೆ. ತಿನ್ನುವ, ಕುಡಿಯುವ, ಏಳುವ, ಕೊಡುವುದೂ ಅವುಗಳ ಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲ,ಅವು ಯಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ

ಸುಖ-ದುಃಖದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿ ಯಾವ ಉಪಾಯ ಉದ್ಯಮ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ, ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು, ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೆಲ್ಲವು ಅವುಗಳ ಆಧೀನವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಾಂಡಾಲ, ಮ್ಲೇಚ್ಛ, ನಿರ್ದಯಿಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು.

ಕೆಲವರು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ದಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ಆಹಾರ ಪಾನೀಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರ ಹೊರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾವ ದೊರೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ದೂರು ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ದಯೆ ಮಾಡಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಗು ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಹೆಗಲು ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಬೆನ್ನು ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಸಾವಿರಾರು ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಬೀಳುತ್ತವೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಪಾಷಾಣ ಮೊದಲಾದ ಅಧಿಕ ಭಾರ ಹೊರುವುದು; ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಭಾರ ಹೊರುವುದಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆಗ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಮದ ಹಾಗೂ ಲೋಹದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಕೋಲುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಕಠೋರ ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿ ದುಃಖ ಮಾಡಿ ಬಲವಂತದಿಂದ ನಡೆಸುವುದು, ನಾಸಿಕ ಮೊದಲಾದ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಇರಿಯುವುದು, ಅಲ್ಲಾಡಲು ಬಾರದಂತೆ ಹಗ್ಗ, ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸುವಂಥ ತಿರ್ಯಂಚಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಅದೆಷ್ಟು ದುಃಖವಿದೆ ?

ಜಲಚರ, ನಭಚರ, ವನಚರ, ಜೀವಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ, ನಿರ್ಬಲವನ್ನು ಸಬಲವು ತಿಂದು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಭಿಲ್ಲ, ಧೀವರ ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹಿಡಿದು ತರುತ್ತಾರೆ, ಸಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸೀಳುತ್ತಾರೆ, ತುಂಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಬೇಯಿಸಿ ತಿಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾರು ದಯೆ ಮಾಡುವರು ? ಯಾರು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದಯಾಧರ್ಮಧಾರಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಧನದ ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಪಟ, ಮಾಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವು ತಿರ್ಯಂಚಗತಿಯೊಳಗೆ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ದುಃಖ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಗತಿಯ ದುಃಖ : ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ವಿಯೋಗದ ಘೋರ ದುಃಖವಿದೆ, ದುಷ್ಟ-ಅನಿಷ್ಟದ ಸಂಯೋಗವಾಗುವ ದುಃಖ, ನಿರ್ಧನವಾಗುವ, ಪರಾಧೀನವಾಗುವ, ಬಂದೀಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ, ಅಪಮಾನವಾಗುವ, ಹೊಡೆತದ ತ್ರಾಸವಾಗುವ, ಕುರುಡ, ಕಿವುಡ, ಕುಂಟವಾಗುವ, ಹಸಿವೆ-ಬಾಯಾರಿಕೆ ಭೋಗಿಸುವ, ಶೀತ-ಉಷ್ಣ-ಆತಪಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ, ನೀಚಕುಲ ನೀಚ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ, ಅಂಗ-ಉಪಾಂಗಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ-ಕರಗಿ ಹೋಗುವ, ಇಚ್ಛಿಕ ಆಹಾರವು ದೊರಕದಿರುವ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದೆ ಅವುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ದುಃಖವಿದೆ ?

ನರಕ-ತಿರ್ಯಂಚಗಳ ದುಃಖವಂತೂ ಅಪಾರವಿದೆ, ಆದರೆ ಪಾಪದ ಉದಯದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನ ಭಾವದಿಂದ ಕಷಾಯದ ವಶವರ್ತಿಯಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಾನಸಿಕ ದುಃಖವು ಅಪಾರವಿದೆ. **ಕರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಿದೆ.** ಯಾರ ವಚನವೇ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶೂಲದ ಸಮಾನ ತಿವಿಯುವಂಥ-ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವಂಥ ಮಹಾದುಷ್ಟ ನಿರ್ದಯಿ, ಮಹಾವಕ್ರ, ಅನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕರ್ಮವು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದೆ, ಅವರ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯಭೀತವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಾರು ಉಪಕಾರಿಯಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರಾಣದ ಸಮಾನ ಪ್ರಿಯರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸಾರ್ಥಕವಿದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂಥ ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರ-ಮಿತ್ರ-ಒಡೆಯ-ಸೇವಕ ಮೊದಲಾದವರ ವಿಯೋಗವಾಗಿ ಹೋಗುವ ದುಃಖ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳು ವಿಧವೆಯಾಗುವ ದುಃಖ, ಆಜೀವಿಕೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವ, ಧನವು ಕಳವಾಗಿ ಹೋಗುವ, ತುಂಬ ನಿರ್ಧನನಾಗುವ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಆಹಾರ ಸಿಗದಿರುವ, ದುಷ್ಟ ಪತ್ನಿ-ಕುಪುತ್ರ ದೊರಕುವ,

ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನವಾಗುವ, ಗುಣವಂತ ಒಡೆಯನ ವಿಯೋಗವಾಗುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿಂದೆಯಾಗುವ ಕಲಂಕ ತಗಲುವ ಮಹಾದುಃಖ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲೈ ಧೀರನೇ ! ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇದನೆಯಾದರೇನಿದೆ ? ಅದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಕರ್ಮೋದಯದ ಬಲಿಷ್ಠತೆ : ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೊಳಗೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಸರ್ಪ, ದುಷ್ಟ ಆನೆ, ಮೊದಲಾದುವಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಕೈ, ಕಾಲು, ಕಿವಿ, ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕಣ್ಣು ಕೀಳುತ್ತಾರೆ, ನಾಲಿಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಘೋರ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ; ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳಿಂದ ಕೋಲಿನಿಂದ, ಬೆತ್ತದಿಂದ, ಒನಕೆಯಿಂದ, ಗದೆಯಿಂದ, ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ, ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ದಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸೀಳಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಒದೆಯುತ್ತಾರೆ, ಗುದ್ದುತ್ತಾರೆ, ನೂಕುತ್ತಾರೆ, ಕೆಡವುತ್ತಾರೆ, ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಪರಾಧೀನವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ಮದ ಉದಯಜನಿತ ಶತ್ರುವನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಿಂದ ಸಾಮ್ಯಭಾವದಿಂದ ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಪುನಃ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಲಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಭೋಗಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ರೋಗವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಜರಿಸಿ ಹೋಗುವುದು. ರೋಗವಾದಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ದುಷ್ಟ ಜೀರ್ಣ ಶರೀರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ದೇಹದ ಮಮತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ರೋಗ ಜನಿತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಂಥದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹರುಷವನ್ನೇ ಪಡಬೇಕು.

ಎಲೈ ಧೀರನೇ ! ನೀನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುವೆ, ಅದರ ಅನಂತದ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೂಡ ಈ ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧೀರರಾಗಿ ನೀವು ಧರ್ಮವನ್ನೇಕೆ ಮಲಿನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ನೀನು ಕರ್ಮದ ವಶವಾಗಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರವೇದನೆ ಭೋಗಿಸಿರುವೆ, ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರೂಪ ವ್ರತ-ತಪ-ಸಂಯಮ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ವೇದನೆ ಭೋಗಿಸಲು ಭಯವೇಕೆ ಪಡುವದು ? ಕರ್ಮದ ವಶವಾಗಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಎಂಥ ವೇದನೆ ಭೋಗಿಸಿದೆ ಅಂಥ ವೇದನೆ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಸಮಭಾವದಿಂದ ಸಹನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ನಿರ್ಜರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ಎಲೈ ಧೀರನೆ ! ನೀನು ಭಯಪಡು ಅಥವಾ ಭಯಪಡದಿರು, ಉಪಚಾರ ಮಾಡು ಅಥವಾ ಮಾಡದಿರು, ಪ್ರಬಲ ಕರ್ಮದ ಉದಯ ಬರುವುದಂತೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಮಂದವಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಉಪಚಾರವು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪಾಪದ ಪ್ರಬಲ ಉದಯವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಔಷಧವು ಕೂಡ ತುಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಂದರೂ ಕೂಡ ವೇದನೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಅಸಂಯಮಿಗಳು ಯೋಗ್ಯ-ಅಯೋಗ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವಂಥವರಿದ್ದಾರೆ, ತ್ಯಾಗ-ವ್ರತ ರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ, ಹಗಲಿರುಳು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ರೋಗದೂರ ಮಾಡುವ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಕರ್ಮದ ಪ್ರಬಲ ಉದಯವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ರೋಗ ರಹಿತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಸಂಯಮ-ವ್ರತ ಸಹಿತ, ಅಯೋಗ್ಯ ಭಕ್ಷಣದ ತ್ಯಾಗಿಯಿದ್ದು ಆಕುಲಿತರಾಗಿ ರೋಗ ರಹಿತರಾಗುವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ?

ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯ ಸಮಾನ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಬೇರೆ ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತವೆ ? ಯಾರಿಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯ-ಅಭಕ್ಷ್ಯದ ಯೋಗ್ಯ-ಅಯೋಗ್ಯದ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ ; ಯಾರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಮಹಾನ ಆರಂಭ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯವಿಲ್ಲ, ದಯೆಯಿಲ್ಲ ; ದೊಡ್ಡ-ದೊಡ್ಡ ಧನ್ವಂತರಿಯಂಥ ಅನೇಕ ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಔಷಧಗಳಿದ್ದರೂ

ಕೂಡ ಅವರು ಕರ್ಮದ ಉದಯಜನಿತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಶಾಂತ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ; ಎಂದ ಮೇಲೆ ನೀವು ತ್ಯಾಗಿ-ವ್ರತಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ವೈಯಾವೃತ್ಯ ಮಾಡುವಂಥವರು ಕೂಡ ದಯಾಶೀಲ ವ್ರತಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ, - ಅವರು ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮ ರೋಗವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವರು ?

ಸಮಸ್ತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಶಾಂತ **ಮಾಡುವಂಥ ಜಿನೇಂದ್ರರ ವಚನ ರೂಪದ ಔಷಧವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ** ಪರಮ ಸಾಮ್ಯ ಭಾವ ರೂಪದ **ಅಭೇದ್ಯ ಚಕ್ರವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿರಿ.** ಪೂರ್ವಕರ್ಮದ ಉದಯರೂಪ ರಸವನ್ನು ಸಮಭಾವದಿಂದ ಭೋಗಿಸಿರಿ, ಅದರಿಂದ ಅಶುಭ ಕರ್ಮದ ನಿರ್ಜರೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನವೀನ ಕರ್ಮದ ಬಂಧವಾಗಲಾರದು. ಮರಣವಂತೂ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಆಗುವುದೇ ಇದೆ, ಆದರೆ ಸಂಯಮ ಸಹಿತ ಮರಣದ ಅವಸರವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ; ಆದುದರಿಂದ ತುಂಬ ಹರ್ಷದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿರಿ. ಆದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ್ಮ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಮರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ತೀರ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಬಿಟ್ಟು ಆರ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅಶುಭ ಕರ್ಮದ ಉದಯವನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಸಹಿತ ಸಮಸ್ತ ದೇವಗಳು ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಅಲ್ಪ ಶಕ್ತಿವಂತರು ಹೇಗೆ ತಡೆಯಬಲ್ಲರು ? ಯಾವ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಗಜೇಂದ್ರವು ಸಮರ್ಥವಿಲ್ಲ, ಆ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ದೀನ ನಿರ್ಬಲ ಮೊಲವು ಹೇಗೆ ನಾಶ ಮಾಡುವುದು ? ಯಾವ ನದಿಯ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಆನೆಯು ಕೂಡ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ಹರಿದು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವುದು ? ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಉದಯವನ್ನು ತೀರ್ಥಂಕರ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ನಾರಾಯಣ, ಬಲಭದ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ದೇವಗಳೊಡನೆ ಇಂದ್ರನು ಕೂಡ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದಾರೇನು ?

ಕರ್ಮದ ಉದಯವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಸಾತಾದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಯಾಗಬಾರದು, ಶೂರತೆಯನ್ನು ತೋರಬೇಕು, ಸಾಮ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕರ್ಮದ ನಿರ್ಜರೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕರ್ಮದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಯಾದರೆ, ದೀನತೆ ತೋರಿದರೆ, ರೋದಿಸಿದರೆ, ಆಕ್ರೋಶ ಮಾಡಿದರೆ ವೇದನೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಾರದು, ವೇದನೆಯಂತೂ ಹೆಚ್ಚುವುದು ; ಆದರೆ ಧರ್ಮ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ಯಶಸ್ಸುಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವವು ಮತ್ತು ನೀವು ಆರ್ತಧ್ಯಾನದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಘೋರ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸುವಂಥ ತಿರ್ಯಂಚದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿ ಹೋಗುವಿರಿ ; ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಸಾತಾದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಸಲುವಾಗಿ ಅಳುವುದು, ವಿಲಾಪ ಮಾಡುವುದು, ದೀನತೆಯ ವಚನ ಆಡುವುದೆಲ್ಲವು ಎಣ್ಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಳಲನ್ನು ಹಿಂಡಿದಂತಿದೆ; ತುಪ್ಪದ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಮಥಿಸಿದಂತಿದೆ; ಅಕ್ಕಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ತೂರಿದಂತಿದೆ; ಅವೆಲ್ಲವು ಕೇವಲ ಖೇದದ ಸಲುವಾಗಿ ಇವೆ; ಭವಿಷ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ತೀವ್ರ ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಓರ್ವ ಪುರುಷನು ಅಜ್ಞಾನ ಭಾವದ ಕಾರಣ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಧನ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಈಗ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಸಾಲದ ಹಣ ಮರಳಿ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ; ನ್ಯಾಯ **ಮಾರ್ಗಿಯಂತೂ ಹರುಷ ಮನ್ನಿಸಿ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿ ತನ್ನ ಭಾರ ಇಳಿಸಿ ಹೇಗೆ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ;** ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಧರ್ಮ ಧಾರಕ ಪುರುಷನಂತೂ **ಕರ್ಮದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ರೋಗ, ದರಿದ್ರತೆ, ಉಪಸರ್ಗ, ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು** ಭೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವ - **ದೂರವಾಗುವುದರ ಸಮಾನ ಮನ್ನಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.** ಅವನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕೃತ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬಂದಿದೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಚುರ ಜ್ಞಾನರೂಪದ ಧನವಿದೆ, ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಭಗವಂತರ ಆಶ್ರಯವಿದೆ, ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ಮಹಾನ ಸಹಾಯವಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಋಣದ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ನಿರಾಕುಲ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ತಮ್ಮ ಕಷಾಯ ಮೊದಲಾದ ಭಾವಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಕರ್ಮವು ಎಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಬುದ್ಧಿಯ, ವಿದ್ಯೆಯ, ಬಂಧು ಜನರ, ಧನ ಸಂಪತ್ತಿನ, ಶರೀರದ, ಮಿತ್ರರ, ದೇವ- ದಾನವರ ಸಹಾಯತೆಯ ಬಲವನ್ನು **ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮರೂಪದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.**

ರೋಗ, ಶೋಕ, ಜೀವನ, ಮರಣಗಳು ಬೇರೆ ಯಾರ ಉದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಕೇವಲ ನಿಮ್ಮ ಉದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆಗ ದುಃಖ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಿದೆ. ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ರೋಗ, ವಿಯೋಗ, ಜನ್ಮ, ಜರೆ, ಮರಣಗಳ ಉದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ದುಃಖ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ? **ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರೀ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬರುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಮರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕೂ ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬರುತ್ತದೆ.** ಆದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕರ್ಮದ ಉದಯವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆಕುಲತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪರಮ ಧೈರ್ಯಧಾರಣ ಮಾಡಿ, ಸಮತೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಕರ್ಮದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾವುದರ ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ?

ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಂತೂ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಸರವು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳ ನಾಶದ ಅವಸರವು ಕಠಿಣತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಉತ್ಸಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಾದ ಪಡುವುದು ಉಚಿತವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅವಸರವು ಕಳೆದು ಹೋದರೆ ಪುನಃ ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅವಸರವು ದೊರಕಲಾರದು.

ಸಂಯಮ ಭಂಗ ಮಾಡುವುದು ಮಹಾಪರಾಧವಿದೆ : ಅರಹಂತ, ಸಿದ್ಧ, ಆಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಭಗವಂತರ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮಗಳ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿತ್ತು ಆ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಭಂಗ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ (ಅನಾದರ) ವಾಯಿತು, ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಲೋಪವಾಯಿತು, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಲಂಕ ತಗಲಿಸಿತು, ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದ ವಿರಾಧನೆ ಮಾಡಿತು. ತಮ್ಮ ಉಭಯ ಲೋಕ ನಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಮರಣವಂತೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗುವುದು. ಮರಣ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಂತೂ ವ್ರತ ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರೂ ದೂರವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದೊರೆ ಮತ್ತು ಪಂಚರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಂತರ ಕೆಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನು ಮಹಾಪರಾಧದ ತೀವ್ರ ದಂಡನೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನೆ, ಸಮಸ್ತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕಾರ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ; ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅನಂತ ಜನ್ಮ, ಮರಣ, ರೋಗ, ವಿಯೋಗವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತ್ಯಾಗ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡದವನಂತೂ ಅನಾದಿ ಸಂಸಾರಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ; ಅವನಂತೂ ತ್ಯಾಗ ಸಂಯಮ, ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಡೆದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾರು ತ್ಯಾಗ, ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ಸಮಾಧಿ ಮರಣ, ಸನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಗಂಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ಅನಂತಾನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭವಿದೆ. **ವ್ರತಭಂಗ ಮಾಡುವುದು ಮಹಾಪರಾಧವಿದೆ.**

ಆಹಾರದ ಗೃದ್ಧತೆ : ಆಹಾರದ ಗೃದ್ಧತೆಯು ಅತ್ಯಂತ ನಿಂದನೀಯವಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರುಗಳಂತೂ ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ ಮಾಡುವಂಥದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಉಪಚಾರ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಆಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಹಾರದ ಕಥನವನ್ನೂ ದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮೂಳೆ- ಮಾಂಸಮಯ ದೇಹವು ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ವ್ರತ, ತಪ, ಸಂಯಮ ರೂಪ ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮವು ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ ; ಆದುದರಿಂದ ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ

ಸಲುವಾಗಿ ಸರಸ-ನೀರಸ ಭೋಜನದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಕರ್ಮವು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಉಜ್ವಲ ಆಹಾರದಿಂದ ಉದರ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಸನೇಂದ್ರಿಯದ ಲಂಪಟತೆಗೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಹಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿದೆ. ತಿರ್ಯಂಚ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯಂತೂ ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಅವು ನಿರ್ಬಲ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆಹಾರದ ಗೃದ್ಧತೆಯಿಂದ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಉಚ್ಚ-ನೀಚದ ಭೇದ, ಸಮಸ್ತ ಆಚಾರದ ಭೇದಗಳು ಭೋಜನದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಲೇ ಇವೆ. ಈಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಿಂದ್ಯ ಆಚರಣೆಯಿದೆ ಅದೆಲ್ಲವು ಭೋಜನದ ವಿಚಾರ ರಹಿತತೆಯಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಯಾರದು ಲಂಪಟತೆಯಿಲ್ಲ ಅವರು ಉಜ್ವಲ (ಶುದ್ಧ) ರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಇಚ್ಛಾರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಉತ್ತಮರಿದ್ದಾರೆ. ಉಚ್ಚ-ನೀಚ, ಜಾತಿ-ಕುಲಗಳ ಭೇದವು ಕೂಡ ಭೋಜನದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಲೇ ಇದೆ.

ಆಹಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಘೋರ ಆರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉಪವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭೋಜನದ - ತಿನ್ನುವ ಸ್ವಾದದ ಸಲುವಾಗಿ ಕೋಟ್ಯಂತರತ್ರಸ ಜೀವಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಮಹಾ ಪಾಪದ ಅನುಮೋದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅಸತ್ಯ ವಚನ, ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪಾಪದ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಹಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಮಿಷ್ಟ ಭೋಜನದ ಸಲುವಾಗಿ ಕ್ರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಛಲ-ಕಪಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕಳವು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕುಲದ ಮರ್ಯಾದೆ ಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ, ಕುಶೀಲ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಧನ-ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಅಸತ್ಯ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಕಳವು ಮಾಡಿ ಕೂಡ ಮಿಷ್ಟ ಭೋಜನದ ಸಲುವಾಗಿ ಧನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭೋಜನದ ಲಂಪಟಿಯು ನಿರ್ಲಜ್ಜನಾಗುತ್ತಾನೆ : ನೀಚ ಜಾತಿಯವರ ಜತೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ, ನೀಚ ಕುಲದವರ ಮದ್ಯ-ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವಂಥವರ ಸೇವೆ-ನೌಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ಪದಯೋಗ್ಯ ಉಚ್ಚತೆ, ಜಾತಿ-ಕುಲದ ಆಚಾರವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಭೋಜನ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಧನದ ಅಧಿಪತಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಮಧುರ ಭೋಜನ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನೀಚರ, ದರಿದ್ರರ, ಶೂದ್ರರ, ಮ್ಲೇಚ್ಛರ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೂಡ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಭೋಜನದ ಲೋಲುಪಿಯು ಗ್ರಾಮ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುವಂಥವರ, ನೀಚ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವಂಥವರ ಮೂಲಕ ಮಾಡಲಾದ, ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಮೊದಲಾದವರು ಅದನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮಾರುತ್ತಾರೆ ಅಂಥ ಕೀಳು ಭೋಜನವನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ತಿಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಭೋಜನದ ಲಂಪಟಿಯು ತಪಶ್ಚರ್ಯ, ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಸ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಚರಣ, ಸಮಸ್ತ ಶೀಲ-ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ ; ತನ್ನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅಭಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ, ಎಂಜಲು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಮಾಂಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಯೋಗ್ಯ ಸಂಗತಿ, ಅಯೋಗ್ಯ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕುಲಕ್ರಮವನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಮಲಿನ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಸನೇಂದ್ರಿಯದ ಲಂಪಟತೆಯು ಯಾವ-ಯಾವ ಅನರ್ಥ ಮಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ? ಆಹಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗಂತೂ ಶೋಧಿಸುವುದು, ನೋಡುವುದು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಆಹಾರವು ಎಂಥದ್ದಿದೆ, ಎಲ್ಲಿಂದ ತಂದಿದೆಯೆಂಬ ವಿಚಾರವಂತೂ ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಆಹಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೂಡ ಮಂದವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ, ಸುಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಕುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅದೆಷ್ಟೋ ಪುರುಷರು ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೋದುತ್ತಾರೆ, ವಚನಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಶುಭ ಮಾರ್ಗದ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗ್ರಂಥ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಶ್ರದ್ಧೆ- ಜ್ಞಾನ- ಆಚರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ವಿಪರೀತ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗದಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ಅನ್ಯಾಯದ ಮತ್ತು ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದರ ಫಲವಿದೆ.

ಮುನೀಶ್ವರರಿಗಂತೂ ಆಹಾರದ ಶುದ್ಧತೆಯದೇ ಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ, ಮತ್ತು ಶ್ರಾವಕರಿಗೆ ಕೂಡ ಸಮಸ್ತ ಬುದ್ಧಿಯ ಶುದ್ಧತೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಒಂದು ಭೋಜನದ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಆಹಾರದ ಲಂಪಟಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ-ಅಯೋಗ್ಯದ, ಶೋಧನೆಯ, ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುವ ಸ್ಥಿರತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಧೈರ್ಯ ರಹಿತನಾಗಿ ಶೀಘ್ರತೆಯಿಂದಲೇ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜಿಹ್ವೆಯ ಲಂಪಟಿಯು ಮಾನ, ಸನ್ಮಾನ, ಸತ್ಕಾರ, ತನ್ನ ಪದದ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಉಚ್ಚತೆ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಭೋಜನ ದೊರಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿಧಿಯ ಲಾಭವಾದಂತೆ ಗಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಹಾರದ ಲಂಪಟಿಯು ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಭೋಜನ ಕೊಡುವವರ ಅಧೀನನಾಗಿ ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಉಪಕಾರ ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆಹಾರದ ಲಂಪಟಿಯ ವಿನಯವನ್ನು ಅವನ ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಗಳಂತೂ ಆತ್ಮಿಕ ಸುಖವನ್ನೇ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗಂತೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯ ಜನಿತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅರುಚಿಯಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾವನಿಗೆ ಮಧುರ ಭೋಜನದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಅವನಂತೂ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನಿ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಜಿಹ್ವೆಯ ಲಂಪಟಿಯು ಮಹಾ ಅಭಿಮಾನೀ ಉಚ್ಚ ಕುಲೀನನಿದ್ದರೂ ನೀಚರ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯುಳ್ಳವನು ದೀನನಾಗಿ ಇತರರ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ, ಯಾಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಮಾಡಬಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಭೋಜನದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡಿ ತಂದುಲಮಚ್ಛವು ಏಳನೇ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯವೂ ಏಳನೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸುಭೌಮನಾಮದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕೂಡ ದೇವೋಪನೀತ ದಶಾಂಗ ಭೋಗಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶದಿಂದ ತಂದ ಫಲದ ರಸದ ಗೃದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳನೆಯ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದವರ ಕುರಿತೇನು ಹೇಳುವುದು ?

ಇಂಥ ಜಿನೇಂದ್ರರ ವಚನರೂಪ ಅಮೃತದ ಪಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕೂಡ ನಿಮಗೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ರಸಯುಕ್ತ ಭೋಜನದ ಗೃದ್ಧತೆಯು ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಲ ಅನಂತಕಾಲ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವುದಿದೆಯೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಕ್ಷುಧೆ,ತೃಷೆ, ರೋಗ, ವಿಯೋಗ, ಜನ್ಮ ಮರಣಗಳನ್ನು ಅನಂತಬಾರಿ ಭೋಗಿಸುವುದಿದೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ನಾನಂತೂ ಭೋಜನ ಪಾನ ಮಾಡಿ ಕ್ಷುಧೆ-ತೃಷೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ನೀವು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆಹಾರದಿಂದ ಎಂದೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷುಧೆ-ತೃಷೆಯ ವೇದನೆಯಂತೂ ಅಸಾತಾ ಕರ್ಮದ ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ದೂರವಾಗುವುದು, ಆಹಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೂರವಾಗಲಾರದು, ಆಹಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದಂತೂ ಗೃದ್ಧತೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಅಗ್ನಿಯು ಸೌದೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಮುದ್ರವು ಅನೇಕ ನದಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾರದಿಂದ ಕೂಡ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಲಾಲಸೆಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಲಾಭಾಂತರಾಯದ ವಿಶೇಷ ಕ್ಷಯೋಪಶಮದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಅತಿಶಯ ಬಲ ವೀರ್ಯಕಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥ ಮಾನಸಿಕ ಆಹಾರವು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ-ಅಹಮಿಂದ್ರರ ಸುಖ ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಕ್ಷುಧಾ ವೇದನೆಯ ಅಭಾವರೂಪ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ನಾರಾಯಣ, ಬಲಭದ್ರ, ಪ್ರತಿನಾರಾಯಣ, ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಲಾಭಾಂತರಾಯ, ಭೋಗಾಂತರಾಯದ ವಿಶೇಷ ಕ್ಷಯೋಪಶಮದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದಿವ್ಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಭೋಗ ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡ ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯು ದೂರವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಅದು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತವಾಗುವುದು?

ಆದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಆಹಾರದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಹಾರವನ್ನೆಷ್ಟು ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಿರಿ, ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವಾದವು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗಿದೆ? ನಾಲಿಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾತ್ರದವರೆಗೆ ಸ್ವಾದವಿದೆ, ಗಿಳಂಕೃತ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾದವಿಲ್ಲ, ಮೊದಲು ಸ್ವಾದವಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಅಧಿಕ ತೃಷ್ಣೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಕಾರದ ಆಹಾರದ ಭಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಕಂಠಗತವಾಗಿರುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರದಿಂದ ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದು? ಆದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನ ಹಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀವು ಭೋಗಿಸದಂಥ ಯಾವ ಅಪೂರ್ವ ಆಹಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಮಸ್ತ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಕುಡಿದರೂ ಕೂಡ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಮಂಜಿನ ಹನಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಪೂರ್ವಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಆಹಾರದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಕಳೆದಿರುವೆ. ನೋಡಿರಿ, ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗಂತೂ ಆಹಾರದ ಸ್ವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ದುಃಖವಿದೆ, ಪುನಃ ಆಹಾರದ ವಿಧಿ ಕೂಡಿಸುವುದರ ಸೇವೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನ ಸಂಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ದುಃಖ, ದೀನತೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಪರಾಧೀನವಿರುವುದರಲ್ಲೂ ದುಃಖ, ಧನ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ದುಃಖ, ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರ ಮೊದಲಾದವರು ಆಹಾರದ ವಿಧಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಆಧೀನವಾಗಿರುವುದೂ ದುಃಖವಿದೆ.

ಅಧಿಕ ಸಮಯದವರೆಗೆ ತಾವು ಭೋಜನ ತಯಾರಿಸುವ ಆರಂಭ ಮಾಡುವಿರಿ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಹಾರವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅದರ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅದು ದುಃಖವಿದೆ ; ಯಾವುದೇ ರಸ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ತಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದುಃಖ ; ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯ ಅನುಸಾರ ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ದುಃಖ ; ಮಿಷ್ಟ ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವಾಗ ಹುಳಿಯ ಇಚ್ಛೆ, ಪುನಃ ಕಾರದ ಇಚ್ಛೆ, ಪುನಃ ಸಿಹಿಯ ಇಚ್ಛೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೂರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿದೆ ? ದುಃಖವೇ ಇದೆ. ನಾಲಿಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವಾದೊಡನೆ ನುಂಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನೋವಾಂಛಿತ ಆಹಾರವು ಕೂಡ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೂಲದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭೋಜನದ ಸ್ವಾದವನ್ನಂತೂ ನಾಲಿಗೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗವೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾಲಿಗೆಯು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವಾದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ನಾಲಿಗೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಹೋದರೆ ಸ್ವಾದವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರದ ಸ್ಪರ್ಶದ ಸ್ವಾದವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಘೋರ ದುರ್ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಮಹಾ ಸಂಕಟ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ದುಃಖ ಕೊಡುವಂಥ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗದ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ, ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಮಹಾದುರ್ಲಭ, ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಾನದ ಲಾಭದ ಸಮಾನ ತಿಳಿಯುವುದು. ಆಹಾರದ ಸ್ವಾದದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಕ್ತರಾಗಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ದೃಢ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಆಹಾರದಿಂದ ವಿರಕ್ತರಾದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುವಿರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಲಾರದು. **ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಗರದ ಆಯುವಿದೆ ಅಷ್ಟು ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳ**

ವರೆಗಂತೂ ಭೋಜನದ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಒಂದಿಷ್ಟು ಇಚ್ಛೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಂಠದೊಳಗಿಂದ ಅಮೃತದ ಪರಮಾಣುವು ಸ್ರವಿಸುತ್ತದೆ ಆದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕ್ಷುಧೆಯ ವೇದನೆಯಾಗದಿರುವುದರ ಪ್ರಭಾವವೆಲ್ಲವು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಲಾಲಸೆ ತೊರೆದು ಅನಶನ, ಅವಮೌದರ್ಯ ರಸ ಪರಿತ್ಯಾಗ ತಪ ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಿದೆ.

ಈ ತಿರ್ಯಂಚಗತಿ-ಮನುಷ್ಯಗತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ರೋಗಾದಿಗಳ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅದೆಲ್ಲವು ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಯಾರು-ಯಾರು ಆಹಾರದ ಲಂಪಟತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಕ್ಷುಧೆ ಮೊದಲಾದ ವೇದನೆಯಿಲ್ಲದ-ಕವಲಾಹಾರವಿಲ್ಲದ ದಿವ್ಯ ದೇವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ವೇದನೆಯಿಂದ ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ದೃಢತೆ ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ವೇದನೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ ಕಲ್ಪವಾಸೀ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುವಿರಿ ; ಆದರೆ ಆಹಾರ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿಯಂತೂ ವೇದನೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಲಾರಿರಿ.

ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖದ ಮೂಲ ಕಾರಣವು ಒಂದು ಶರೀರದ ಮಮತೆಯಿದೆ. ಅದರ ಮಮತೆಯಿಂದ ಅದರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅನಂತಾನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ದುಃಖ ಭೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಎಷ್ಟು ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ರೋಗಾದಿಗಳ ಪರೀಷಹಗಳ ದುಃಖವಿದೆ, ಅದೆಲ್ಲವು ಒಂದು ದೇಹದ ಮಮತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದೆ. ಯಾವ ಮಹಾಪುರುಷರು ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂಳೆ-ಮಾಂಸ-ಚರ್ಮಮಯ ಮಹಾದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತ ರೋಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂಸಾರದ ಅಭಾವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವಗಳ ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅನಂತರ ಶೀಲ-ಸಂಯಮ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಪಡೆದು ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ದೇಹದ ವೇದನೆಯಿಂದ ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ದೇಹದ ಮಮತೆ-ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು, ಅದರಿಂದ ದೇಹಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಡು ; ಅದರಿಂದ ಪುನಃ ಕ್ಷುಧೆ-ತೃಷೆಗಳ ವೇದನೆಯಿಂದ ಆಹಾರ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮದಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೇಹವನ್ನು ಕೃಶ ಮಾಡು ಅದರಿಂದ ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫದ ವಿಕಾರವು ಮಂದವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಪರಿಣಾಮದ ವಿಶುದ್ಧತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾರ ತ್ಯಾಗದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿಯೇ ಇದೆ. ಅನಂತರ ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಜಲದ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡುವುದು.

ಅಂತಿಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಪಂಚಣಮೋಕಾರ ಮಂತ್ರದ ಹಾಗೂ ಹನ್ನೆರಡು ಭಾವನೆಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿದರೆ ಅರಹಂತ ನಾಮದ, ಕೇವಲ ಸಿದ್ಧನಾಮದ ಧ್ಯಾನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು.

ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಾಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮರು, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಅಂಗದ ಧಾರಕರು, ಸ್ಥಿತಿಕರಣ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಸಾಧರ್ಮಿಗಳು ನಿರಂತರ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಣಮೋಕಾರದ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಧುರ ಸ್ವರದಿಂದ ತುಂಬ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಆರಾಧಕನ ನಿರ್ಮಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಖೇದ ಅಥವಾ ದುಃಖವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಬಾರದು ಮತ್ತು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವು ತೊಡಗುವಂತೆ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಗದ್ದಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಸಾಧರ್ಮಿಯು ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಧರ್ಮಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರನಾಮದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆರಾಧಕರ ಹತ್ತಿರ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಮೋಹ ಮಮತೆಯ ಕಥೆ ಮಾಡುವಂಥವರ ಆಗಮನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಪಂಚಣಮೋಕಾರ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಶರಣ ಇತ್ಯಾದಿ

ವೀತರಾಗ ಕಥೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಾರದು, ನಾಲ್ಕಾರು ಧರ್ಮಧಾರಕರ ಹೊರತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರ ಸಮಾಗಮವಿರಬಾರದು.

ಆರಾಧಕನು ಕೂಡ **ಸಲ್ಲೇಖನದ ಐದು ಅತಿಚಾರ**ಗಳನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಐದು ಅತಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜೀವಿತ ಮರಣಾಶಂಸೇ ಭಯಮಿತ್ರಸ್ಮೃತಿನಿದಾನ ನಾಮಾನಃ।
ಸಲ್ಲೇಖನಾತಿಚಾರಾಃ ಪಂಚ ಜಿನೇಂದ್ರೈಃ ಸಮಾದಿಷ್ಟಾಃ ॥೧೨೯॥

ಅರ್ಥ : ಸಲ್ಲೇಖನ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು **ಜೀವಿತಾಶಂಸೆ** ನಾಮದ ಅತಿಚಾರವಿದೆ ; ಈಗ ಮರಣವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆಯೆಂದು ಮರಣದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು **ಮರಣಾಶಂಸೆ** ನಾಮದ ಅತಿಚಾರವಿದೆ ; ಮರಣದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ದುಃಖವಾಗುವುದು, ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವುದೆಂದು ಭಯಪಡುವುದು ಅದು **ಭಯ**ನಾಮದ ಅತಿಚಾರವಿದೆ ; ತಮ್ಮ ಸ್ವಜನರ ಪತ್ನೀ-ಪುತ್ರ-ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದವರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು **ಮಿತ್ರಸ್ಮೃತಿ**ನಾಮದ ಅತಿಚಾರವಿದೆ ; ಭವಿಷ್ಯ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಭೋಗ ಸ್ವರ್ಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು **ನಿದಾನ** ನಾಮದ ಅತಿಚಾರವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರು ಸಲ್ಲೇಖನದ ಐದು ಅತಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸಲ್ಲೇಖನ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಕಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಕೇವಲ ತನ್ನ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾಯಕ ಭಾವದ ಅವಲಂಬನೆ ಪಡೆದು ಸಮಸ್ತ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಯಸನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು, ಮರಣದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು, ಭಯ ಪಡುವುದು, ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಮಾಡಿ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಮುಂದಿನ ಸುಖದ ಇಚ್ಛೆ ಮಾಡುವುದು. ಇವೆಲ್ಲವು ಪರಿಣಾಮದ ಉಜ್ವಲತೆಯನ್ನು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿ, ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂಥ ಪರಿಣಾಮಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವು ಸಲ್ಲೇಖನವನ್ನು ಮಲಿನ ಮಾಡುವಂಥ ಅತಿಚಾರಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವನಾಗುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದೆ, ಅನಂತರ ಸಂಯಮ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ನಿಃಶ್ರೇಯಸ ಎಂದರೆ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈಗ ನಿಃಶ್ರೇಯಸದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ನಿಃಶ್ರೇಯಸಮಭ್ಯುದಯಂ ನಿಸ್ತೀರಂ ದುಸ್ತರಂ ಸುಖಾಂಬುನಿಧಿಮ್ ।
ನಿಃಪಿಬತಿ ಪೀತಧರ್ಮಾ ಸರ್ವೈರ್ದುಃಖೈರನಾಲೀಢಃ ॥೧೩೦॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಧಾರಣ ಮಾಡುವಂಥ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯು ಕೊನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ಸಹಿತ ಹನ್ನೆರಡು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ; ಅವನು ಜಿನೇಂದ್ರರ ಧರ್ಮರೂಪ ಅಮೃತ ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಪೀತಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿರುವಂಥ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಶ್ರಾವಕನು ಅಭ್ಯುದಯ ಎಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಮಹರ್ದ್ಧಿಕ ದೇವತನವನ್ನು ಅಸಂಖ್ಯಾತಕಾಲದವರೆಗೆ ಭೋಗಿಸಿ, ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರಾಜ್ಯ ವೈಭವ ಪಡೆದು, ಪುನಃ ಸಂಸಾರ-ಶರೀರ-ಭೋಗಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ಶುದ್ಧ ಸಂಯಮ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿ ನಿಃಶ್ರೇಯಸ ಯಾವ ನಿರ್ವಾಣವಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಃಪಿಬತಿ ಎಂದರೆ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ನಿಃಶ್ರೇಯಸವು

ನಿಸ್ತೀರ ಎಂದರೆ ತೀರದ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ದುಸ್ತರವಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಅಂತವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಸುಖ ಜಲದ ಸಮುದ್ರವಿರುವಂಥ ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಅಸ್ಪೃಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈಗ ಇನ್ನೂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜನ್ಮಜರಾಮಯಮರಣೈಃ ಶೋಕೈಃ ದುಃಖೈರ್ಭಯೈಶ್ಚ ಪರಿಮುಕ್ತಮ್ ।
ನಿರ್ವಾಣಂ ಶುದ್ಧಸುಖಂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಮಿಷ್ಯತೇ ನಿತ್ಯಮ್ ॥೧೩೧॥

ಅರ್ಥ :- ಜನ್ಮ, ಜರೆ,ರೋಗ, ಮರಣದಿಂದ ರಹಿತ; ಶೋಕ,ದುಃಖ, ಭಯದಿಂದ ರಹಿತ; ನಿತ್ಯ, ಅವಿನಾಶೀ, ಸಮಸ್ತ ಪರದ ಸಂಯೋಗ ರಹಿತ, ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ, ಸುಖಸ್ವರೂಪವಾದ ಯಾವ ನಿರ್ವಾಣವಿದೆ ಅದನ್ನು ನಿಃಶ್ರೇಯಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಮತ್ತೆ ನಿಃಶ್ರೇಯಸದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ವಿದ್ಯಾದರ್ಶನ ಶಕ್ತಿಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ತೃಪ್ತಿಶುದ್ಧಿಯುಜಃ ।
ನಿರತಿಶಯಾ ನಿರವಧಯೋ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಮಾವಸಂತಿ ಸುಖಮ್ ॥೧೩೨॥

ಅರ್ಥ :- ವಿದ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ಅನಂತದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಎಂದರೆ ಪರಮ ವೀತರಾಗತೆ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಎಂದರೆ ಅನಂತಸುಖ, ತೃಪ್ತಿ ಎಂದರೆ ವಿಷಯಗಳ ನಿರಿಚ್ಛತೆ, ಶುದ್ಧ ಎಂದರೆ ದ್ರವ್ಯಕರ್ಮ, ಭಾವಕರ್ಮದ ರಹಿತತೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, ನಿರತಿಶಯ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳ ಹೀನತೆ -ಅಧಿಕತೆಯಿಂದ ರಹಿತ, ನಿರವಧಯಃ ಎಂದರೆ ಕಾಲದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿರುವಂಥ ಯಾವ ನಿರ್ವಾಣವಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಃಶ್ರೇಯಸ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸುಖರೂಪರಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮನು ನಿಃಶ್ರೇಯಸದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ಕೇವಲದರ್ಶನ, ಅನಂತಶಕ್ತಿ, ಪರಮ ವೀತರಾಗರೂಪ ನಿರಾಕುಲತೆ, ಅನಂತಸುಖ, ವಿಷಯಗಳ ನಿರಿಚ್ಛತೆ,ಕರ್ಮಮಲ ರಹಿತತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣರೂಪವಾಗಿ ಗುಣಗಳ ಹೀನಾಧಿಕತೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಕಾಲದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಅನಂತಾನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಇನ್ನೂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಕಾಲೇ ಕಲ್ಪಶತೇಽಪಿ ಚ ಗತೇ ಶಿವಾನಾಂ ನ ವಿಕ್ರಿಯಾ ಲಕ್ಷ್ಯಾ ।
ಉತ್ಪಾತೋಽಪಿ ಯದಿ ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಿಲೋಕಸಂಭ್ರಾಂತಿಕರಣಪಟುಃ ॥೧೩೩॥

ಅರ್ಥ :- ಅನಂತಾನಂತ ಕಲ್ಪಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋದರೂಕೂಡ ಮುಕ್ತ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ವಿಕಾರ ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವವು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಣ (ಮೂರ್ಪಾಟು) ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದಂಥ ಯಾವ ಉತ್ಪಾತವಾದರೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ವಿಕಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಸಿದ್ಧರ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ನಿಃಶ್ರೇಯಸಮಧಿಪನ್ನಾಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಶಿಖಾಮಣಿಶ್ರಿಯಂ ದಧತೇ ।
ನಿಃಕಿಟ್ಟಿಕಾಲಿಕಾಚ್ಛವಿ - ಚಾಮೀಕರಭಾಸುರಾತ್ಮಾನಃ ॥೧೩೪॥

ಅರ್ಥ :- ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾದ ಮುಕ್ತ ಜೀವರುಗಳಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಕಿಟ್ಟ ಕಾಳಿಕೆರಹಿತ, ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವಂಥ ಸ್ವರ್ಣದ ಸಮಾನ, ದ್ರವ್ಯಕರ್ಮ, ಭಾವಕರ್ಮ, ನೋಕರ್ಮರೂಪ ಮಲರಹಿತ, ದೈದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿರುತ್ತ ಮೂರು ಲೋಕದ ಮುಕುಟಮಣಿರೂಪದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು (ಶೋಭೆಯನ್ನು) ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಸಮಾಧಿ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಪೂಜಾರ್ಥಾಜ್ಞೈಶ್ವರ್ಯೈರ್ಬಲ ಪರಿಜನ ಕಾಮಭೋಗಭೂಯಿಷ್ಠೈಃ ।
ಅತಿಶಯಿತ ಭುವನಮದ್ಭುತಮಭ್ಯುದಯಂ ಫಲತಿ ಸದ್ಧರ್ಮಃ ॥೧೩೫॥

ಅರ್ಥ :- ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಉಪಾರ್ಜಿತವಾದ ಸಮ್ಯಕ್‌ಧರ್ಮವು ಅಭ್ಯುದಯ ಎಂದರೆ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಪದವಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಪೂಜೆ (ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ), ಧನ, ಆಜ್ಞೆ, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಲ, ಪರಿಕರದ ಜನರು, ಕಾಮಭೋಗದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪ್ರಚುರತೆಯು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಅಭ್ಯುದಯವು ಅದು ಈ ಸಮ್ಯಕ್ ಧರ್ಮದ ಫಲವೇ ಇದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು, ಕೇಳಲು, ವಿಚಾರಿಸಲು ಬಾರದಂಥ ಅದ್ಭುತ ಅಭ್ಯುದಯವು ಅದು ಸಮ್ಯಕ್ ಧರ್ಮದ ಫಲವೇ ಇದೆ. ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಇಂದ್ರ-ಅಹಮಿಂದ್ರತನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯದೇವ ವಿರಚಿತ ರತ್ನಕರಂಡ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರದ
ಪಂ. ಸದಾಸುಖಜಿಯವರು ಬರೆದ ಭಾಷಾ ವಚನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ
ಸಲ್ಲೇಖನ ಅಧಿಕಾರವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

೮

ಪ್ರತಿಮಾ ಅಧಿಕಾರ

ಈಗ ಶ್ರಾವಕ ಧರ್ಮದ ಹನ್ನೊಂದು ಪದಗಳಿದ್ದು, ಯಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಹೇಗೆ ಇದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಪದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಶ್ರಾವಕಪದಾನಿ ದೇವೈರೇಕಾದಶ ದೇಶಿತಾನಿ ಯೇಷು ಖಲು ।
ಸ್ವಗುಣಾಃ ಪೂರ್ವಗುಣೈಃ ಸಹ ಸಂತಿಷ್ಠಂತೇ ಕ್ರಮ ವಿವೃದ್ಧಾಃ ॥೧೩೬॥

ಅರ್ಥ :- **ಭಗವಾನ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ಶ್ರಾವಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನಗಳ ಗುಣಗಳೊಡನೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.** ಶ್ರಾವಕನಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ, ವ್ರತ, ಸಾಮಾಯಿಕ, ಪ್ರೋಷಧೋಪವಾಸ, ಸಚಿತ್ತತ್ಯಾಗ, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನ ತ್ಯಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಆರಂಭತ್ಯಾಗ, ಪರಿಗ್ರಹ ತ್ಯಾಗ, ಅನುಮತಿ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಷ್ಟತ್ಯಾಗವೆಂದು ಹನ್ನೊಂದು ಪದಗಳಿವೆ.

ಯಾವನು ಮೇಲಿನ ಪದದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವನು, ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ಪದದ ಸಮಸ್ತ ವ್ರತ-ನಿಯಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಆಚರಣೆಯು ಧಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಮೇಲಿನ ಪದದ ವ್ರತ-ನಿಯಮಗಳನ್ನಂತೂ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದನು, ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ-ವ್ರತ-ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪದ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದರ್ಶನ ಮೊದಲಾದ ಆರು ಸ್ಥಾನಗಳ ಆಚರಣೆಯು ನಿಯಮದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎಂಟನೇ ಪದದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಏಳೂ ಸ್ಥಾನಗಳ ಆಚರಣೆಯು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈಗ **ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನ ಪದದ** ಧಾರಕನ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನಶುದ್ಧಃ ಸಂಸಾರ ಶರೀರ ಭೋಗ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ।
ಪಂಚಗುರುಚರಣಶರಣೋ ದರ್ಶನಿಕಸ್ತತ್ತ್ವಪಥಗೃಹ್ಯಃ ॥೧೩೭॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮಲ-ದೋಷಗಳಿಂದ ರಹಿತನಿರುವನು ; ನಿರಂತರ ಸಂಸಾರ-ವಾಸದಿಂದ, ಶರೀರದ ಜತೆಯಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತನಿರುವನು ; ಅವನಿಗೆ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಶರಣಭೂತರಿರುವರು; ಸರ್ವಜ್ಞ ಭಾಷಿತ ಜೀವಾದಿತತ್ತ್ವಗಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಿರುವನು ಅವನು ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಶ್ರಾವಕನ ಪ್ರಥಮ ಪದದ ಧಾರಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅವನು ಸ್ಯಾದ್ವಾದರೂಪ ಪರಮಾಗಮದ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯ-ವ್ಯವಹಾರರೂಪ ಎರಡೂ ನಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಪೂರ್ವಕ ಸ್ವತತ್ತ್ವ-ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದೃಢ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಿರುವನು ; ಜಾತಿ,ಕುಲ ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಮದಗಳಿಂದ ರಹಿತನಿರುವನು ; ಅಭಿಮಾನದ ಮಂದತೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಸಮಸ್ತ ಗುಣೀ ಜನರ ಗುಣಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನನ್ನು ತೃಣ ಸಮಾನ ಚಿಕ್ಕವನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವನು.

ಅಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಾವರಣ ಕಷಾಯದ ಉದಯದ ಬಲದಿಂದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಗೃಹಸ್ಥರ ಸಮಸ್ತ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವೆಲ್ಲವು ನಮ್ಮ ಮೋಹದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾದ ಅಜ್ಞಾನ ಭಾವಗಳಿವೆ, ಇವು ತ್ಯಾಗ ಯೋಗ್ಯವಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗ ದೂರವಾಗುವೆನು ? ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ತೀವ್ರ ರಾಗಭಾವವು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಚಂಚಲಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜನರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಿರುವುದು, ರತ್ನತ್ರಯದ ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿನಯವಿರುವುದು, ಧರ್ಮದ ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಅನುರಾಗವಿಡುವವನೇ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಿರುತ್ತಾನೆ. **ಅವನು ದೇಹ ಮೊದಲಾದುವಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹಾದಿಗಳಿಂದ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಭೇದವಿಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಜೀವದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡ ದೇಹವನ್ನು ಕೂಡ ಬಟ್ಟೆಯ ಸಮಾನ ಬೇರೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.**

ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾದ ವೀತರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞರಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ದೋಷ ಸಹಿತರಲ್ಲಿ ದೇವಬುದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ದಯಾರೂಪವಾಗಿಯೇ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮ ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆರಂಭ ಪರಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ ರಹಿತರಿರುವವರೇ ಗುರುಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಗುರುಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಜೀವರುಗಳು ಯಾವ ಜೀವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ಬದುಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಸುಖಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ದುಃಖಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಉಪಕಾರ-ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ದರಿದ್ರ-ಧನಾಢ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಭಾವಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಉದಯದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸಾಯುತ್ತಾರೆ, ಸುಖಿ-ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ, ದರಿದ್ರ-ಧನಾಢ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ, ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ಉದಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸಂಸಾರದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ ವ್ಯಂತರ ಮೊದಲಾದ ದೇವಗಳು, ಮಂತ್ರ-ಯಂತ್ರ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯಹೀನನಿಗೆ ಯಾವ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಪ್ರಬಲ ಉದಯದಿಂದ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಧೂಳು, ಭಸ್ಮ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವು ದೇವತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಕಾರ-ಅಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಗಂತೂ ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ : ಯಾವ ಜೀವನಿಗೆ, ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಜನ್ಮ-ಮರಣ, ಲಾಭ-ಹಾನಿ, ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಾಗುವುದನ್ನು ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರು ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಆ ಜೀವನಿಗೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಜನ್ಮ-ಮರಣ, ಲಾಭ-ಹಾನಿ, ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ ಆಗುತ್ತವೆ, ಅವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಇಂದ್ರ, ಅಹಮಿಂದ್ರ, ಜಿನೇಂದ್ರರೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಮಸ್ತ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಪದಧರಿಸಿದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಶ್ರಾವಕನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಈಗ ಎರಡನೇ ವ್ರತ ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ನಿರತಿಕ್ರಮಣಮಣುವ್ರತ ಪಂಚಕಮಪಿ ಶೀಲಸಪ್ತಕಂ ಚಾಪಿ ।
ಧಾರಯತೇ ನಿಃಶಲ್ಯೋ ಯೋಽಸೌ ವ್ರತಿನಾಂ ಮತೋ ವ್ರತಿಕಃ ॥೧೩೮॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಅತಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಐದು ಅಣುವ್ರತ ಮತ್ತು ಸಪ್ತ ಶೀಲ (ಮೂರು ಗುಣವ್ರತ, ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತ) ಈ ಹನ್ನೆರಡು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಯೆ-ಮಿಥ್ಯೆ-ನಿದಾನ ಶಲ್ಯಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ವ್ರತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ರತೀ ಶ್ರಾವಕನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಈಗ **ಮೂರನೇ ಸಾಮಾಯಿಕ** ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಚತುರಾವರ್ತತ್ರಿತಯಶ್ಚತುಃ ಪ್ರಣಾಮಃ ಸ್ಥಿತೋ ಯಥಾಜಾತಃ ।
ಸಾಮಾಯಿಕೋ ದ್ವಿನಿಷದ್ಯಸ್ತ್ರಿಯೋಗ ಶುದ್ಧಸ್ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಮಭಿವಂದೀ ॥೧೩೯॥

ಅರ್ಥ :- ಸಾಮಾಯಿಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಣಮೋಕಾರದ ಮೊದಲು ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಥೋಸ್ಸಾಮಿಯ ಮೊದಲು ನಾಲ್ಕೂ ದಿಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಣಾಮ, ಮೂರು-ಮೂರು ಆವರ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ, ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ರಹಿತ, ಎರಡು ಆಸನಗಳೊಳಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಆಸನದಲ್ಲಿ, ದೇವ ವಂದನೆಯ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಎರಡು ಬಾರಿ ಮಣಿದು, ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ವಂದನೆಯೊಡನೆ ಸಾಮಾಯಿಕ ಮಾಡುವಂಥವನನ್ನು ಸಾಮಾಯಿಕ ನಾಮದ ಮೂರನೇ ಪದವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಇದರ ವಿಶೇಷ ವಿಧಿಯು ಬಹುಜ್ಞಾನೀ ಗುರುಗಳ ಪರಿಪಾಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಹೇಳುವುದರ ಅನುಸಾರ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ.

ಈಗ **ನಾಲ್ಕನೇ ಪ್ರೋಷಧ** ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಪರ್ವದಿನೇಷು ಚತುರ್ಷ್ವಪಿ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಸ್ವಶಕ್ತಿಮನಿಗುಹ್ಯ ।
ಪ್ರೋಷಧನಿಯಮವಿಧಾಯೀ ಪ್ರಣಧಿಪರಃ ಪ್ರೋಷಧಾನಶನಃ ॥೧೪೦॥

ಅರ್ಥ :- ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಷ್ಟಮಿ, ಎರಡು ಚತುರ್ದಶೀ ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ವದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡದೆ, ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ನೀರಸ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮೊದಲಾದುವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶುಭ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗಿ ಪ್ರೋಷಧಪೂರ್ವಕ ನಿಯಮದಿಂದ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವಂಥವರನ್ನು, ಆ ನಾಲ್ಕೂ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇರುವಂಥವರನ್ನು ಆ ಪ್ರೋಷಧ ನಾಮದ ನಾಲ್ಕನೇ ಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಈಗ **ಸಚಿತ್ತ ತ್ಯಾಗ** ನಾಮದ ಐದನೇ ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಮೂಲಫಲ ಶಾಕಶಾಖಾ-ಕರೀರ ಕಂದಪ್ರಸೂನ ಬೀಜಾನಿ ।
ನಾಮಾನಿ ಯೋಽತ್ತಿ ಸೋಽಯಂ ಸಚಿತ್ತವಿರತೋ ದಯಾಮೂರ್ತಿಃ ॥೧೪೧॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಶ್ರಾವಕನು ಮೂಲ, ಫಲ, ಪತ್ರ, ಶಾಖೆ, ಕರೀರ (ಚಿಗುರೆಲೆ, ಮೊಳಕೆ) ಕಂದ, ಫಲ ಮತ್ತು ಬೀಜವಿಲ್ಲದ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಕ್ವ ಮಾಡಿದ, ಅಪಕ್ವವಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರರ್ಗಲವಾಗಿ ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಆ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯೇ ಸಚಿತ್ತವಿರತ ನಾಮದ ಐದನೇ ಪದದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಈಗ **ರಾತ್ರಿ ಭುಕ್ತಿ ವಿರತ** ನಾಮದ ಆರನೇ ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ಖಾದ್ಯಂ ಲೇಹ್ಯಂ ನಾಶ್ನಾತಿ ಯೋ ವಿಭಾವರ್ಯಾಮ್ ।
ಸ ಚ ರಾತ್ರಿ ಭುಕ್ತಿ ವಿರತಃ ಸತ್ವೇಷ್ವನುಕಂಪಮಾನಮನಾಃ ॥೧೪೨॥

ಅರ್ಥ :- ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪೆ-ದಯೆಯ ರೂಪದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧಾರಣ ಮಾಡುವಂಥ ಪುರುಷನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭೋಜನ; ಪಾನ ಎಂದರೆ ನೀರು, ಹಾಲು, ಪಾನಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯ; ಖಾದ್ಯ ಎಂದರೆ ಪೇಡ, ಲಡ್ಡು, ಲಡ್ಡುಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ; ಲೇಹ್ಯ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾದ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯ ಏಲಕ್ಕಿ, ಲವಂಗ, ಅಡಿಕೆ, ಔಷಧ ಮೊದಲಾದವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯ, ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ - ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅವನು ರಾತ್ರಿ ಭುಕ್ತಿ ವಿರತ ನಾಮದ ಆರನೇ ಪದದ ಧಾರಕನಾದ ಶ್ರಾವಕನಿದ್ದಾನೆ.

ಈಗ **ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಾಮದ ಏಳನೇ ಪದದ** ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಮಲಬೀಜಂ ಮಲಯೋನಿಂ ಗಲನ್ಮಲಂ ಪೂತಗಂಧಿ ಬೀಭತ್ಸಂ ।
ಪಶ್ಯನ್ನಂಗಮನಂಗಾದ್ವಿರಮತಿ ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಃ ॥೧೪೩॥

ಅರ್ಥ :- ಈ ಶರೀರವು ತಾಯಿಯ ರಕ್ತ ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ವೀರ್ಯರೂಪದ ಮಲದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬೀಜವು ಮಲವೇ ಇದೆ. ಈ ಶರೀರವು ಮಲವನ್ನೇ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಮಲದ ಯೋನಿಯಿದೆ. ಇದು ನಿರಂತರ ನವದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಮಲವನ್ನೇ ಉಗುಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಗಲನ್ಮಲವಿದೆ. ಮಹಾದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಜುಗುಪ್ಸೆಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇಂಥ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಯಾವನು ಕಾಮಭಾವದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನಾಮದ ಏಳನೇ ಪದವುಳ್ಳವನಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ತನ್ನ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯ ಜತೆ, ಹತ್ತಿರ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸಿದ ಭೋಗಗಳ ಕಥೆ-ವಾರ್ತೆ-ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಕಾಮೋದ್ದೀಪನ ಮಾಡುವಂಥ ಪುಷ್ಟ ಆಹಾರದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ; ರಾಗವನ್ನುತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವಂಥ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ; ಗೀತೆ, ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕೇಳುವ-ನೋಡುವುದರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ; ಪುಷ್ಪ, ಮಾಲೆ, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ವಿಲೇಪನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ; ಶೃಂಗಾರ ಕಥೆ, ಹಾಸ್ಯ ಕಥಾ ರೂಪದ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಓದುವ-ಕೇಳುವುದರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಾಂಬೂಲ ಮೊದಲಾದ ರಾಗ ವೃದ್ಧಿಸುವಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಅವನಿಗೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಾಮದ ಏಳನೇ ಶ್ರಾವಕ ಪದವಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಪರಿಣಾಮವು ವೃದ್ಧಿಸಿದರೆ **ಎಂಟನೇ ಆರಂಭ ತ್ಯಾಗ** ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸೇವಾ ಕೃಷಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಮುಖಾದಾರಂಭತೋ ವ್ಯುಪಾರಮತಿ ।
ಪ್ರಾಣಾತಿಪಾತ ಹೇತೋರ್ಯೋಽಸಾವಾರಂಭ ವಿನಿವೃತ್ತಃ ॥೧೪೪॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಜೀವನು ಹಿಂಸೆಯ ಕಾರಣಗಳಿರುವಂಥ ನೌಕರಿ, ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮುಖ್ಯತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅಸಿಕರ್ಮ, ಲೇಖನ ಕರ್ಮ, ಶಿಲ್ಪಕರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂಸೆಯಾಗುವಂಥ ಆರಂಭದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಆರಂಭನಿವೃತ್ತ ನಾಮದ ಎಂಟನೇ ಪದದ ಧಾರಕನಾದ ಶ್ರಾವಕನಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅವನು ಧನ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವಾದ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪದ ಆರಂಭ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರುಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪರಿಗ್ರಹ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಧನ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ನವೀನ ಧನ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಧನದಲ್ಲಿ ದೀನ-ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು, ತನ್ನ ಶರೀರದ ಸಾಧನಗಳಾದ ಔಷಧ, ಆಹಾರ, ವಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹಿತ ಬಯಸುವಂಥವರ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನಿಡುವಂಥವರ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಇತರ ಪಾಪದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮರ್ಯಾದೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಧನವನ್ನು ಯಾರೋ ಕಳ್ಳರು, ಪಾಲುಗಾರರು, ದುಷ್ಟರು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ದುಃಖ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ; ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆಯೇ ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಓಹೋ ನಾನು ರಾಗೀ ಮೋಹಿಯಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಪರಿಗ್ರಹ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಅದು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು, ಕರ್ಮೋದಯವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿತು. ಮಮತೆ, ಆರಂಭ, ರಕ್ಷಣೆ, ಭಯ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆನು, ಆದರಿಂದ ಮಹಾ ದುರ್ಧ್ಯಾನವಿತ್ತು, ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆಂಬ ಭಾವವಿರುವವನಿಗೆ ಆರಂಭ ನಿವೃತ್ತಿ ನಾಮದ ಎಂಟನೇ ಪದವಿದೆ.

ಈಗ **ಪರಿಗ್ರಹತ್ಯಾಗ ನಾಮದ ಒಂಭತ್ತನೇ ಪದ**ದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಬಾಹ್ಯೇಷು ದಶಸು ವಸ್ತುಷು ಮಮತ್ವಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ನಿರ್ಮಮತ್ವರತಃ ।
ಸ್ವಸ್ಥಃ ಸಂತೋಷಪರಃ ಪರಿಚಿತ ಪರಿಗ್ರಹಾದ್ವಿರತಃ ॥೧೪೫॥

ಅರ್ಥ :- ಹತ್ತು ಪ್ರಕಾರದ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ನಮ್ಮದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಮಮತೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನನಿರುತ್ತಾನೆ; ದೇಹ, ರಾಗ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಪರದ್ರವ್ಯ-ಪರಪರ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಅವಿನಾಶೀ ಜ್ಞಾಯಕ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಿರುತ್ತಾನೆ; ಕರ್ಮೋದಯದಿಂದ ಯಾವ ಭೋಜನ, ಸ್ಥಾನ, ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು ದೊರಕಿವೆ, ಅವಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಸಂತೋಷರೂಪನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಇಚ್ಛೆ-ದೀನತೆಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಚಿತ ಪರಿಗ್ರಹವಿದೆ ಅದರಿಂದ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಕ್ತನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪರಿಗ್ರಹ ತ್ಯಾಗಿಯಾದ ಶ್ರಾವಕನು ಒಂಭತ್ತನೇ ಪದವುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಒಂಭತ್ತನೇ ಪದವುಳ್ಳ ಶ್ರಾವಕನಿಗೆ ರೂಪಾಯಿ, ಮೊಹರು, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಒಡವೆ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ತ್ಯಾಗವಿದೆ. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಶೀತೋಷ್ಣಗಳ ವೇದನೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಯ ಆವಶ್ಯಕ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವಸ್ತ್ರವಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಕೈ-ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಪಾತ್ರೆಯು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹವಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಒಂಭತ್ತನೇ ಪರಿಗ್ರಹ ತ್ಯಾಗ ಪದವುಳ್ಳವನಿದ್ದಾನೆ.

ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶಯನ-ಆಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಭೋಜನ, ವಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮನೆಯ ಜನರು ಕೊಟ್ಟರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಔಷಧ-ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯ, ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಹಾಗೂ ಶರೀರದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಾದರೆ ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ : ಮನೆಯ ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿದೆ, ಧನವಿದೆ, ಆಜೀವಿಕೆಯಿದೆ, ನಾವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಆದೇಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರನ್ನು ದೂರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಲೇಶದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಪರಿಗ್ರಹ ತ್ಯಾಗ ನಾಮದ ಒಂಭತ್ತನೇ ಪದವಿದೆ.

ಈಗ ಅನುಮತಿ ತ್ಯಾಗ ನಾಮದ ಹತ್ತನೇ ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಅನುಮತಿರಾರಂಭೇ ವಾ ಪರಿಗ್ರಹೇ ಐಹಿಕೇಷು ಕರ್ಮಸು ವಾ ।

ನಾಸ್ತಿಖಲುಯಸ್ಯ ಸಮಧೀರನುಮತಿ ವಿರತಃ ಸ ಮಂತವ್ಯಃ ॥೧೪೬॥

ಅರ್ಥ :- ಅವನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಪರಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ, ಇಹಲೋಕ ಸಂಬಂಧದ ಕಾರ್ಯವಾದ ಮದುವೆ, ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ಸೇವೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬದ ಜನರು ಕೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದಿರೆಂದು ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ರಾಗಾದಿಗಳಿಂದರಹಿತನಾದ ಸಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಶ್ರಾವಕನು ಅನುಮತಿ ವಿರತನಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅವನು ಕ್ಷಾರ, ಕಾರ, ಸಿಹಿ, ಕಹಿ, ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ರಹಿತನಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕೆಡಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪುತ್ರ-ಪುತ್ರಿಯ, ಲಾಭ-ಅಲಾಭದ, ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಯ, ಸುಖ-ದುಃಖದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ-ವಿಷಾದದಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ಅನುಮೋದನೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಅನುಮತಿವಿರತನಾಮದ ಹತ್ತನೇ ಪದವಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಉದ್ದಿಷ್ಟತ್ಯಾಗ ಪದದ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಗೃಹತೋ ಮುನಿವನಮಿತ್ವಾ ಗುರೂಪಕಂಠೇ ವ್ರತಾನಿ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ।

ಭೈಕ್ಷ್ಯಾಶನಸ್ತಪಸ್ಯನ್ನುತ್ಕೃಷ್ಟಶ್ಚೇಲ ಖಂಡಧರಃ ॥೧೪೭॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಸಮಸ್ತ ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಮುನಿಗಳು ಇರುವ ವನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಗುರುಗಳ ಸಮೀಪ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ತುಂಡು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತ ತಪಶ್ಚರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶ್ರಾವಕನಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅವನು ಸಮಸ್ತ ಗೃಹ, ಕುಟುಂಬದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ವನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಮುನಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಒಂದು ಕೌಪೀನ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಕೌಪೀನ ಮತ್ತು ತುಂಡು ವಸ್ತ್ರ ಅದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಶರೀರ ಮುಚ್ಚದ ಎಂದರೆ ತಲೆ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಕಾಲು ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾಲು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ತಲೆ ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಸೊಳ್ಳೆ, ನೊಣ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿಯ ಪರೀಷಹದಲ್ಲಿ ಆಸರೆ ಇರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷಾ ಭೋಜನ ಅಯಾಚಿತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮೌನ ಸಹಿತ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ನಿಮಂತ್ರಣವಿತ್ತ ಮೇಲೆ ಕರೆದ ನಂತರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಆರಂಭ ಮಾಡಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ಭೋಜನದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ವನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗೆ ವಸತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ ; ಉಪಸರ್ಗ-ಪರೀಷಹಗಳು ಬಂದರೆ ನಿರ್ಭಯತೆಯಿಂದ ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆ ; ಅಧೀರತೆ ಅಥವಾ ದೀನತೆಯನ್ನು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ; ಯಾವಾಗಲೂ ಧ್ಯಾನ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನನಿರುತ್ತಾನೆ.

ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭೋಜನವಿದ್ದರೆ ಅದರೊಳಗಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಸ ಸಹಿತವಿರಲಿ ಅಥವಾ ರಸರಹಿತವಿರಲಿ, ಕಹಿ, ಸಿಹಿ, ಕ್ಷಾರ ಯಾವುದನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನು ಸಮಭಾವದಿಂದ ಆಹಾರ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ದಿವಸದಲ್ಲಿ

ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಹಾರ-ಪಾನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಅಂತರಾಯವಾದರೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅನಶನ ತಪದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಉದ್ಯಮ ಶೀಲನಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ದಿಷ್ಟಆಹಾರ ತ್ಯಾಗ ನಾಮದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶ್ರಾವಕನ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಾವಕ ಧರ್ಮದ ಹನ್ನೊಂದು ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ; ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಈಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾತಾನ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಪಾಪಮರಾತಿರ್ಧರ್ಮೋ ಬಂಧುರ್ಜೀವಸ್ಯ ಚೇತಿ ನಿಶ್ಚಿನ್ವನ್ ।
ಸಮಯಂ ಯದಿ ಜಾನೀತೇ ಶ್ರೇಯೋ ಜ್ಞಾತಾ ಧ್ರುವಂ ಭವತಿ ॥೧೪೮॥

ಅರ್ಥ :- ಪಾಪವು ಈ ಜೀವದ ವೈರಿಯಿದೆ, ಧರ್ಮವು ಬಂಧುವಿದೆಯೆಂದು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುತ್ತ ಯಾವನು ತನ್ನನ್ನು ಸಮಯ ಎಂದರೆ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ಅವನೇ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಕೊಡುವಂಥ ಯಾವ ವೈರಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ಒಂದು ತನ್ನ ವಿಷಯ ಕಷಾಯಗಳ ಮಿಥ್ಯಾ (ವಿಪರೀತ) ಅನುರಾಗದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕರ್ಮವೇ ವೈರಿಯಿದೆ, ಉಳಿದವುಗಳಂತೂ ಬಾಹ್ಯ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರವಿವೆ. ಇತರ ದುರ್ವಚನ ಆಡುವಂಥ, ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂಥ, ಧನ-ಆಜೀವಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ತಾಡನ-ಮಾರಣ-ಬಂಧನ-ಛೇದನ ಮಾಡುವಂಥವರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ನಾನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವನು **ತನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಹೊರತಾಗಿ ಅನ್ಯ ಪುರುಷನನ್ನು ವೈರಿಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಜಿನೇಂದ್ರರ ಆಗಮವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಉಪಕಾರಕ ಬಂಧುವಿದ್ದರೆ ಅದು ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವೇ ಇದೆ. ಯಾವನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮದ ಉದಯದ ಹೊರತಾಗಿ ಅನ್ಯರನ್ನು ಉಪಕಾರಕರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಭಗವಂತರ ಆಗಮದ ಜ್ಞಾನಿಯಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ.**

ಈಗ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯ ದೇವರು ಫಲ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಯೇನ ಸ್ವಯಂ ವೀತಕಲಂಕವಿದ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯಾ ರತ್ನಕರಂಡ ಭಾವಮ್ ।
ನೀತಸ್ತಮಾಯಾತಿ ಪತೀಚ್ಛಯೇವ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಸ್ತ್ರಿಷು ವಿಷ್ಟಪೇಷು ॥೧೪೯॥

ಅರ್ಥ:- ಯಾವ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಲಂಕ ಹಾಗೂ ಅತಿಚಾರಗಳಿಂದ ರಹಿತ, ನಿರ್ದೋಷ ಜ್ಞಾನ-ದರ್ಶನ-ಚಾರಿತ್ರರೂಪ ರತ್ನಗಳ ಕರಂಡಕ ಎಂದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪಾತ್ರತೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸರ್ವ ಅರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಇಚ್ಛಿತ ಅರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್ಚಾರಿತ್ರರೂಪ ರತ್ನಗಳ ಪಾತ್ರ ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಅರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆಯೆಂಬುದು ನಿಯಮವಿದೆ.

ಈಗ ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅಂತಿಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, -

ಸುಖಯತು ಸುಖಭೂಮಿಃ ಕಾಮಿನಂ ಕಾಮಿನೀವ
ಸುತಮಿವ ಜನನೀ ಮಾಂ ಶುದ್ಧಶೀಲಾ ಭುನಕ್ತು ।
ಕುಲಮಿವ ಗುಣಭೂಷಾ ಕನ್ಯಕಾ ಸಂಪುನೀತಾತ್
ಜಿನಪತಿಪದಪದ್ಮ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಣೀ ದೃಷ್ಟಿಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ॥೧೫೦॥

ಅರ್ಥ :- ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರ ಚರಣ ಕಮಲಗಳ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವಂಥ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ರೂಪದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನನಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಮಿನಿಯು ಕಾಮೀ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸುಖ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸುಖ ಕೊಡಲಿ; ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಶುದ್ಧಶೀಲಾ ಎಂದರೆ ಶುದ್ಧ ಸ್ವಭಾವ ಧಾರಣ ಮಾಡಿದ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲಿ; ಮತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಶೀಲ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳೇ ತನ್ನ ಆಭೂಷಣವಿರುವಂಥ ಕನ್ಯೆಯು ಕುಲವನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಎಲೈ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವೇ ! ನನ್ನನ್ನೂ ಪವಿತ್ರ ಮಾಡು ; ಉಜ್ವಲ ಮಾಡು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಮದ ಆತಪದಿಂದ ದುಃಖಿಯಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಾಮಿನಿಯು ಸುಖಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ, ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಶುದ್ಧ ಸ್ವಭಾವ ಧರಿಸಿದ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಮತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಗುಣವಂತ ಕನ್ಯೆಯು ಕುಲವನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ **ಜಿನಪತಿ ಎಂದರೆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನನ್ನು** ಭಾವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುವಂಥ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ರೂಪದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನನ್ನ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ ಜನಿತ ಆತಪವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ, ನನಗೆ ನಿತ್ಯ ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ರೂಪದ ಆತ್ಮಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಸಲಿ; ಸಂಸಾರದ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಅನಂತ ಚತುಷ್ಟಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಲಿ ; ಮತ್ತು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹರೂಪದ ಮಲವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸಲಿ !

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯದೇವ ವಿರಚಿತ ರತ್ನಕರಂಡ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರದ
ಪಂ. ಸದಾಸುಖಜಿಯವರು ಬರೆದ ಭಾಷಾ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ಸಲ್ಲೇಖನ
ಅಧಿಕಾರ ಸಹಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ವಚನಿಕಾಕಾರನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಮಂಗಲ ಶ್ರೀ ಅರಹಂತ ಜಿನ ಮಂಗಲ ಶ್ರೀ ಜಿನವಾಣಿ ।
ಸಿದ್ಧ ಸಾಧು ಜಿನ ಧರ್ಮಸದಾ ಮಾಡಲಿ ವಿಘ್ನದ ಹಾನಿ ॥೧॥

ದೇಶ ಧರ್ಮಧಾರಣಕಾಧಾರ ರತ್ನಕರಂಡ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರ ।
ರಚಿಸಿ ಮುನಿ ಸಮಂತಭದ್ರರು ಗೆಯ್ದರು ಭವ್ಯರಿಗುಪಕಾರ ॥೨॥

ಇದರ ಮಹಿಮೆಯ ಹೇಳಲಾಗದು ಓದಿರಿ ಕೇಳಿರಿ ಭವ್ಯರು ಇದನು ।
ಮನದಲಿ ಧರಿಸಿ ಚರಣದಿ ತಂದು ಮಾಳ್ಪುದು ಕರ್ಮದ ನಾಶವನು ॥೩॥

ದೇಶ ಭಾಷೆಯಲಿ ಮಾಡಿದರಿದನು ಆಗುವುದೆಲ್ಲರಿಗೊಳಿತೆಂದು ।
ಯೋಚಿಸಿ ಉದ್ಯಮ ಮಾಡಿದೆ ನಾನು ಮಂದ ಬುದ್ಧಿ ತೆರದಲಿಂದು ॥೪॥

ದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ ಹಾಸ್ಯವ ಮಾಡದಿರಿ ದೋಷವ ತಿದ್ದಿ ಗುಣವಧರಿಸಿರಿ ।
ಜ್ಞಾನಿ ಜನಗಳು ಎನ್ನಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಲ ದಯೆಯ ತೋರುವಿರಿ ॥೫॥

ಸಂವತ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಚೈತ್ರ ಕೃಷ್ಣ ಕುಜವಾರ ।
ಬರೆದು ಮುಗಿಯಿತೀ ಗ್ರಂಥ ಮಾಡಲಿ ನಮ್ಮನು ಮಂಗಲಕರ ॥೬॥

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಜ್ಞವಿರುವ ಜಯಪುರ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಮಸಿಂಹ ನರೇಶನು ಕ್ರೋಧ-ಮದ-ಲೋಭಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿದಯಾಧರ್ಮಧಾರಕರಾದ ಜೈನ ಜನರು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಸಲೀವಾಲ ಗೋತ್ರದ ಸದಾಸುಖನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಾನು ಜಿನಾಗಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಅಭಿರುಚಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ-ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವೆನು. ನಾನು ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ,ಸಾಧರ್ಮಿಗಳ ಅನುರಾಗ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಈ ವಚನಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುವಂಥ ಜಿನವಾಣಿ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಾನು ಈ ನನ್ನ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ವರುಷದ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇಹದೊಳಗೆ ತಲೆದೋರಿರುವ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳ ದುಃಖ-ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು, ಗ್ರಂಥದ ಭಾವದೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಮಯನಾಗಿ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಮಲ-ಸುಖಮಯವಿದ್ದು ಇದರ ಧಾರಣದಿಂದ ರೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರಂತೆ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶುಭ ಭಾವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ಜಿನಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಜಿನಧರ್ಮಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.